

DEZBATERI PARLAMENTARE
Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a
SESIUNEA a IV-a ORDINARĂ – MAI 2016

Ședința din ziua de 13 mai 2016

(STENOGRAMA)

SUMAR

1.	Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (<i>Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.</i>)	3
2.	Dezbaterea ordinii de zi și aprobarea ei.	4 – 12
3.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.497 din 9 decembrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998 (<i>art. 4, 23, 40³</i>).	12 – 13 50
4.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.113 din 18 martie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.62-XVI din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară (<i>art. 3, 4, 6, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 21 ș.a.</i>).	13 47 – 50
5.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.121 din 25 martie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali (<i>art. 7, 12, 19</i>).	13 – 14 50 – 51
6.	Dezbaterea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.437 din 4 noiembrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.66-XVI din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate (<i>art. 1, 2, 3, 5 ș.a.</i>).	14 – 15 51
7.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.174 din 21 aprilie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.139 din 2 iulie 2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe (<i>preambulul, art. 8, 23, 24, 28, 29 ș.a.</i>).	15 – 17 51
8.	Dezbaterea în primă lectură și respingerea proiectului de Lege nr.84 din 18 martie 2015 cu privire la protecția sănătății publice împotriva expunerii la fumul de tutun din mediul ambiant și consecințele consumului de tutun.	17 – 22 51 – 52

9. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.416 din 29 octombrie 2015 pentru modificarea articolului 22 al Legii nr.190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani. Pentru lectura a doua proiectul nr.416 va fi comasat cu proiectul de lege nr.444 din 5 noiembrie 2015, proiectul nr.416 fiind ca proiect de alternativă. 22 – 32
52
10. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.444 din 5 noiembrie 2015 pentru modificarea articolului 22 din Legea nr.190-XV din 8 mai 2003 cu privire la veterani. Pentru lectura a doua proiectul nr.444 va fi comasat cu proiectul de lege nr.416 din 29 octombrie 2015, proiectul nr.444 fiind ca proiect de bază. 32 – 36
52
11. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.393 din 16 octombrie 2015 pentru completarea Legii nr. 1591-XV din 26 decembrie 2002 privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale (*art. 1⁵, 1⁶, 2*). 36 – 43
52
12. Adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.45 din 27 februarie 2015 pentru completarea unor acte legislative (*Codul fiscal – art. 4; Legea cu privire la tariful vamal – art. 28*). Proiectul nr.45 a fost dezbătut într-o ședință anterioară. La ședința de astăzi acesta a fost supus doar votului. 45 – 46
13. Adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.51 din 22 februarie 2016 pentru completarea anexei la Legea nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător. Proiectul nr.51 a fost dezbătut într-o ședință anterioară. La ședința de astăzi acesta a fost supus doar votului. 46 – 47
14. Adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.128 din 31 martie 2016 pentru modificarea articolului 55 din Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002. Proiectul nr.128 a fost dezbătut într-o ședință anterioară. La ședința de astăzi acesta a fost supus doar votului. 47
15. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.105 din 15 martie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova – Capitolul IV; Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte – art. 4, 5, 6, 8; ș.a.*). 53 – 56
63

16.	Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.87 din 10 martie 2016 pentru completarea Legii nr.355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (<i>Anexa nr.8</i>).	56 – 58 63 – 64
17.	Dezbaterea și adoptarea proiectului de Hotărîre nr.208 din 13 mai 2016 pentru modificarea Hotărîrii Parlamentului nr.74 din 21 aprilie 2016 pentru constituirea Comisiei de anchetă privind activitatea Î.S. „Poșta Moldovei” în legătură cu informațiile referitoare la organizarea de către angajații instituției a transportării ilegale în afara teritoriului Republicii Moldova a substanțelor interzise.	58 – 60 64
18.	Declarația domnului deputat Valeriu Ghilețchi.	61 – 63

Ședința începe la ora 10.10.

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de doamna Liliana Palihovici și de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,
Bună dimineața.
Vă rog foarte mult să vă luați locul.
Secretariatul Parlamentului,
Să ne anunțe prezența.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,
Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 90 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Carpov Eugen, Ghimpu Mihai, Nichiforciuc Eugeniu, Zotea Alina – concediu medical; Golovatiuc Vladimir, Goța Aliona, Hotineanu Vladimir, Odnostalco Vladimir, Zagorodnîi Anatolie – cerere.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.
Avem cvorumul. Înainte de a începe să onorăm Drapelul de Stat. (*Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.*)

Dragi colegi,
Înainte de a trece la examinarea subiectelor de pe ordinea de zi și eventualele propuneri care sînt în mod de excepție propuse astăzi, despre care vom vorbi, dați-

mi voie să menționez că pe 9 mai celebrăm Ziua Europei. În aceste zile au fost organizate mai multe evenimente și vor fi organizate mai multe evenimente cu referire la această zi. Ziua Europei nu este doar o chestiune ce ține de calendar, dar presupune, în primul și în primul rând, foarte multă muncă, perseverență, răbdare, efort, înțelegere, toleranță, valori care ar fi foarte bine să se regăsească și în plenul Parlamentului, și bineînțeles în Republica Moldova în general.

Fondatorii, oamenii, personalitățile care au avut curajul și dedicația, și viziunea, acum 66 de ani, au săvârșit acel act, într-adevăr, cu curaj și au știut la acel moment că trebuie depuse eforturi considerabile ca pe continentul european să domine pacea și înțelegerea.

Monnet spunea în 1952 că proiectul Uniunii Europene nu înseamnă o coalizare a statelor, dar înseamnă o uniune a cetățenilor, o unitate a lor.

Dați-mi voie cu această ocazie să vin din partea Parlamentului Republicii Moldova și a conducerii cu toate felicitările de rigoare și mulțumirile pentru tot suportul pe care îl acordă statele Uniunii Europene ai căror reprezentanți sînt și astăzi aici, în plen, alături de noi. Vă mulțumim și vă salutăm, dragi ambasadori. *(Aplauze.)*

Și ați văzut frumoasele desene, picturi în holul Parlamentului realizate de copii, este viziunea lor, înțelegerea lor a tot ceea ce înseamnă Uniunea Europeană și legăturile Republica Moldova – Uniunea Europeană. Așa cum am menționat și anterior, vor fi selectate 12 lucrări din cele expuse care vor face parte dintr-un calendar al Parlamentului pentru anul 2017.

La fel, Guvernul României a venit cu o altă surpriză pentru acești 12 copii cărora li se vor oferi locuri pentru tabere de odihnă în această vară la mare și la munte.

Și, cu permisiunea voastră, am să rog tehnicienii să ne pună pe ecrane un mic filmuleț. *(Se derulează filmulețul.)*

Vă mulțumim.

Dacă sînt chestiuni de procedură înainte de a începe discuțiile și subiectele care urmează să fie examinate.

Vă rog frumos, domnule președinte Voronin, poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu sînt de acord cu cele expuse de Președintele Parlamentului domnul Candu, dar am un supliment. Tot în această zi a Europei, toate aceste dezvoltări care au avut loc și au loc, ele sînt ... temelia lor este acea mare victorie care a obținut-o poporul sovietic și Coaliția antihitleristă în războiul împotriva fascismului. Aceasta noi nu trebuie să uităm niciodată.

Și atunci cînd organizăm expoziții ale copiilor, poate, în primul rând, prin educație, prin moștenire istorică să le predăm cetățenilor Republicii Moldova această memorie politică.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul președinte al Partidului Socialiștilor.
Vă rog frumos, domnule Dodon, poftiți.

Domnul Igor Dodon:

Da. Vă mulțumesc.

Noi conștientizăm că Uniunea Europeană, Europa, în special Uniunea Europeană este vecina Republicii Moldova și trebuie să avem relații bune cu ei. Moldova este parte a Europei, lucrul acesta este evident din punct de vedere geografic. Dar aș vrea să menționez că anume sub lozincile integrării europene pe parcursul ultimilor 7 ani au avut loc cele mai mari fărâdelegi în Republica Moldova: furtul miliardelor din sectorul bancar, s-au închis sute de mii de locuri de muncă, mii de întreprinderi.

În afară de aceasta, vreau să profit de prezența ambasadurilor în sală și să le amintesc că sub această guvernare, pe parcursul ultimilor 7 ani, susținerea integrării europene de la peste 70 la sută a căzut mai jos de 35.

Dacă se va continua menținerea și susținerea financiară și politică a acestui Guvern, a acestei guvernări oligarhice, această susținere va scădea în continuare.

Vă mulțumesc tuturor și felicitări, de asemenea, tuturor cu 9 mai – Ziua Victoriei.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim. (*Aplauze.*)

Domnule Untila,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Veaceslav Untila:

Eu în linii mari am vrut să vorbesc la ordinea de zi, domnule Președinte, o chestie. Dar m-a provocat colegul meu care vorbește unilateral despre insuccesul care l-am avut noi în această perioadă.

Să nu uitați, domnule Dodon, că dumneavoastră ați fost în Guvernul Republicii Moldova, ați deținut funcții foarte înalte și ați fost unul dintre cei care ați gestionat schemele cu carnea, ați fost cei care ați furat Banca de Economii. Și acum încercați să dați vina. Dar, cum să vă spun? „Iartă-l Doamne, el nu știe ce face”. Noi o să trecem și peste asta.

Domnule Președinte,

Noi ieri am votat în cadrul ordinii de zi chestiunea... proiectul de Lege nr.105 și a fost aprobat pentru aceste două săptămîni. Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a pregătit raportul și este gata să-l prezinte astăzi. Nr.105 din 15.03.2016.

Domnul Andrian Candu:

Deci, practic, mutăm de săptămîna viitoare pe astăzi?

Domnul Veaceslav Untila:

Da, putem să-l aprobăm, să-l punem în discuție astăzi.

Domnul Andrian Candu:

Nr.105 din...

Domnul Veaceslav Untila:

15.03.2016.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Onorat Plen,

Vă solicit opinia, prin vot, privind trecerea de săptămîna viitoare pe astăzi a proiectului pentru a fi examinat și dezbătut în lectura întâi, proiectul nr.105 din 15 martie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Rog Secretariatul Parlamentului să pregătească toate materialele și să le distribuie deputaților pentru a fi ulterior examinat astăzi și, totodată, supliment la ordinea de zi.

Domnule Lupu,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Nu am altă situație decît să expun poziția Frațiunii Partidului Democrat. A cîta oară ne convingem că noi aici, în politicul moldovenesc, sîntem foarte talentați din zile mărețe și idei mărețe să le transformăm într-o banală propagandă politică, luptă politică și acumulare de capital politic. Și atîta timp cît vom gîndi astfel și vom acționa astfel, întâi de toate aici, în Parlament, atîta timp lucrurile în țară nu se vor schimba. Ieri am spus o frază și vreau s-o repet și astăzi.

Stimați colegi,

Pătrundeți-vă de esența unei fraze spuse de un autor cu gîndire profundă: „Istoria nu trebuie transformată în politică întoarsă mereu cu fața în trecut”. Noi avem nevoie de unitatea societății, avem nevoie de o gîndire comună și de acțiune comună, fiindcă nimeni nu va face lucrurile în locul nostru.

Și Ziua Victoriei, și Ziua Europei sînt date mărețe. Haideti să avem o atitudine ca atare, una corespunzătoare și să nu ne coborîm la un nivel banal și primitiv de luptă și propagandă politică.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Mă adresez fracțiunilor dacă au avut ceva de menționat cu privire la zilele marcate? Dar...

Domnule Deliu,

Acum sau la ordinea de zi?

Vă rog frumos, domnule Deliu, poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Nu poate fi contestat faptul că viitorul Republicii Moldova este doar în Uniunea Europeană, alături de acele valori, alături de cei care respectă drepturile omului. De aceea, profitând și eu de ocazia că sînt astăzi ambasadorii acreditați în Republica Moldova în sala de ședință, vreau să le mulțumesc, în numele Frațiunii Partidului Liberal Democrat, pentru aportul pe care l-au avut și-l au ca Republica Moldova în sfîrșit să ajungă acolo unde își dorește.

De asemenea, vreau să felicit toți cetățenii Republicii Moldova cu Ziua Europei și să sperăm că acest viitor îl vom apropia în curînd, dar asta depinde de reformele pe care trebuie să le facem și trebuie să le implementăm în Republica Moldova.

Felicitări, stimați cetățeni, cu Ziua Europei. (*Aplauze.*)

De procedură o să revin mai tîrziu.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Vă readuc aminte că noi avem o ordine de zi deja stabilită. Astăzi nu se fac modificări, doar dacă nu sînt chestiuni foarte urgente și de excepție. Și la acest capitol vreau să vă informez că Comisia economie, buget și finanțe solicită amînarea pentru cealaltă săptămîină a proiectului nr.71 din 1 martie 2016, subiectul nr.9 de pe ordinea de zi.

Iată de ce, onorat Plen, vă solicit votul pentru amînarea subiectului pentru săptămîina viitoare.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați.

Vă mulțumesc foarte mult.

Atunci subiectul nr.9 este exclus de pe ordinea de zi de astăzi și amînat pentru săptămîina viitoare.

La fel, din partea Guvernului, ni s-a solicitat amînarea subiectului nr.11 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.83 din 4 martie 2016 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la stabilirea principiilor și a cerințelor generale ale legislației privind siguranța alimentelor. Noi nu-l excludem de pe ordinea de zi, doar este amînat pentru săptămîina viitoare.

Domnule Mudreac,

Vreți dumneavoastră să menționați ceva la acest subiect?

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Radu Mudreac:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Asta și am vrut să solicit și eu – transferarea pentru săptămîna viitoare a proiectului nr.83 din 4 martie 2016.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Vedeți, v-am citit, practic, gîndurile.

Cine este pentru amînarea acestui subiect pentru următoarea perioadă, vă rog frumos, să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Subiectul nr.11 este exclus de pe ordinea de zi de astăzi, dar amînat pentru perioada următoare.

La fel există, în mod de excepție, se propune introducerea pe ordinea de zi a unui subiect pur tehnic, luînd în considerare datele calendaristice și anume modificarea Hotărîrii Parlamentului ce ține de Comisia de anchetă privind activitatea „Poștei Moldovei”. Și se solicită introducerea pe ordinea de zi, în baza articolului 46 alineatul (3) ce ține de competențele exclusive ale Președintelui Parlamentului să introducem pe ordinea de zi, însă...

Domnule Cobzac,

O să vă dau posibilitatea să vă expuneți, însă aș dori să știu și numărul de înregistrare a proiectului de hotărîre, dacă l-ați înregistrat sau urmează să-l înregistrați.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Noi cunoaștem că temei regulamentar pentru a interveni în ordinea de zi nu avem, dar iarăși facem trimitere la împuternicirile dumneavoastră ca și Președinte al Parlamentului pentru a introduce în ordinea de zi, în mod excepțional, subiectul menționat de dumneavoastră.

Ca și argumente menționăm că săptămîna viitoare noi nu avem ședință în plen, dar pe 24 expiră termenul de activitate a comisiei elucidat în hotărîrea precedentă. Noi am propus astăzi...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cobzac,

Ca intenție, este clară, doar singura solicitare, vă rugam doar să înregistrați proiectul de hotărîre, fiindcă el nu este înregistrat, ca să pot să-l supun votului plenului Parlamentului pentru a fi introdus în ordinea de zi pentru ziua de astăzi. Dumneavoastră îl aveți ca și proiect, dar el nu este înregistrat. Înregistrați-l și revenim în timpul ședinței, dați-i un număr de înregistrare.

La fel există... în baza discuției care a fost și ieri și a solicitării din partea doamnei Domenti și a autorilor privind introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.87 din 10 martie 2016.

Doamna Domenti,

Vreți să ne spuneți despre ce este vorba ca noi, ulterior, să supunem votului?

Doamna Domentî,
Vă rog frumos.

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumesc, domnule Președinte.

E vorba de proiectul Legii privind completarea Legii nr.355 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, inițiativă legislativă a unui grup de autori care propun majorarea salariului personalului tehnic din Serviciul de Stat de Arhivă. Are avizul Guvernului, raportul comisiei, rugăm introducerea în ordinea de zi

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Din numele autorilor și în baza alineatului (3) al articolului 46 din Regulamentul Parlamentului, fac uz de dreptul exclusiv pentru a vă propune introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.87 din 10 martie 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală au susținut. Acest proiect este introdus astăzi pe ordinea de zi.

Rog Secretariatul Parlamentului să ne distribuie și materialele, pe parcursul zilei deputații să aibă posibilitatea să-l cunoască și după aceea vom trece la examinarea acestui subiect.

Cîteva chestiuni tehnice. Un grup de deputați, mai bine zis, Frațiunea Partidului Liberal Democrat solicită introducerea unui subiect pe ordinea de zi a ședinței grupului de lucru.

Probabil o să transmit grupului de lucru, nu e cazul să discutăm în plen ce ține de Găgăuzia și ce ține de acel așa-numit Cod al educației, care a fost...

Doamna Bacalu, domnule Lucinschi,

Am și expediat unele materiale suplimentare grupului de lucru din care faceți parte și-l conduceți, ca la următoarea ședință, cu colegii din Adunarea Populară a Găgăuziei, să discutați și acest subiect.

Vă mulțumim foarte mult.

Mai e o solicitare, mai deosebită, de a introduce pe ordinea de zi a următoarei ședințe a plenului raportul pentru primele 100 de zile de activitate a Guvernului. N-o să-i dau curs, domnule Deliu, acestui subiect, în primul rînd, că nu este regulamentar.

În al doilea rînd, nu există în legislație raportul de 100 de zile în plenul Parlamentului. Există raportul anual. Dar, înainte de a-l pune deoparte, vă dau posibilitatea un minut să veniți cu toate argumentele.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc mult.

Deci noi astăzi am vorbit despre apropierea Republicii Moldova de valorile europene. Cred că un aport esențial în acest sens trebuie să-l aibă Guvernul,

deoarece el este cel care elaborează politici și implementează cadrul legal pe care-l adoptă Parlamentul.

Da, într-adevăr, în legislația Republicii Moldova nu există noțiunea de... că la 100 de zile poate să vină Guvernul, dar Parlamentul orișicând poate cere Guvernului să vină cu raport în fața Parlamentului. Nu mă refer doar la raportul anual.

De aceea, noi considerăm că 100 de zile este o măsurătoare, cu atât mai mult că la învestirea Guvernului fiecare a venit cu un plan de acțiuni pentru 100 de zile și eu cred că noi, deputații din Parlament, trebuie să cunoaștem ce a reușit Guvernul să realizeze în aceste 100 de zile.

De aceea, noi rugăm, eu personal rog, în numele Frațiunii Partidului Liberal Democrat din Moldova, să uzați de dreptul dumneavoastră de Președinte al Parlamentului pentru a include în ordinea de zi a ședinței următoare a plenului Parlamentului raportul Guvernului pentru perioada de la învestire pînă acum.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Așa precum ați menționat și dumneavoastră, domnule Deliu, nu este ceva prevăzut de lege. Respectiv, nu pot încălca legea prin a obliga Guvernul să vină la un raport de 100 de zile, sau de 110, sau de 150, deoarece doar raportul anual este prevăzut de legislație, dar voi avea o discuție cu domnul Prim-ministru Filip, voi discuta, voi transmite solicitarea și a Frațiunii Partidului Liberal Democrat, și a opiniei care există în Parlament, și dumnealui, luînd în considerare și agenda, o să vă comunic care sînt posibilitățile Primului-ministru și ale echipei sale să vină cu o informație suplimentară față de informația care deja a fost făcută la raportul de 100 de zile a Primului-ministru.

În continuare, doamna Domentî, dacă sînt de procedură, ca să putem să trecem la examinarea subiectelor de pe ordinea de zi, mai ales că timpul este foarte limitat. Foarte mulți deputați au alte activități și după masă. De aceea, haideți să trecem la lucru.

Doamnă Domentî,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

De procedură,

Domnule Președinte,

Vreau să vă întreb, proiectul nr.3 din 21 ianuarie 2015, care parcă am votat să fie repus în agendă, nu se regăsește nici astăzi. Este pentru bisăptămînală sau e o altă problemă?

Domnul Andrian Candu:

Rog Secretariatul Parlamentului să distribuie încă o dată, repetat, proiectul nr.3 și să vină și cu amendamente la ordinea de zi, precum am mai votat și cu alte

proiecte în care se va regăsi și proiectul nr.3 astăzi sau pe parcursul următoarei perioade.

Vă mulțumesc foarte mult.

Doamna Oxana Domentii:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Țap,

Vă rog frumos, dacă sînt de procedură chestiuni.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Privind subiectul care a fost pus în discuție, la care s-a referit și domnul Deliu, eu aș vrea să concretizez. Regulamentul Parlamentului prevede audierea o dată în sesiune a activității Guvernului. Pornind de la faptul că urmează s-o facem fie în mai, iunie sau iulie, este situația cînd noi solicităm să fie făcută acum, la următoarea ședință, la sfîrșitul lunii mai sau începutul lunii iunie, pentru că programul celor 100 de zile este important din punct de vedere că a fost perioada cînd Guvernul trebuia să transpună în pași concreți programul de guvernare.

Ar fi important ca Parlamentul să audieze și să se încredințeze că Guvernul exact vede acea cale care urmează să fie parcursă în această perioadă. Dacă nu, o vom face în luna iunie sau iulie regulamentar, așa prevede Regulamentul.

De aceea, solicităm să fie această întreprindere, pentru că este și logic. Noi nu dorim să spunem... adică nu avem un gînd ascuns. Vrem să ne încredințăm că Guvernul este pe calea cea dreaptă. Dacă este bine, mă rog, vom susține. Dacă nu, vom încerca să concretizăm pentru a ghida pe calea reformelor, așa cum ne-am... cum ne dorim noi, împreună.

Domnul Andrian Candu:

Ca să înțeleg corect, domnule Țap, ziceți dacă Guvernul are rezultate bune, veți susține, veți intra în majoritate parlamentară? Este opinia Frațiunii PLDM?

Domnul Iurie Țap:

Domnule Președinte,

Nu încurcați, vă rog, lucrurile și nu trișați.

Domnul Andrian Candu:

Bine. Am înțeles.

Domnul Iurie Țap:

Vom susține reformele. Or, noi pledăm pentru acele schimbări și cred că fiecare dintre noi își dorește acest lucru. De aceea, totuși să încercăm să realizăm.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Așa cum am promis, voi avea discuții cu domnul Prim-ministru și, în mod regulamentar, voi expune care sînt viziunile.

Dar dumneavoastră? Dumneavoastră?

Domnule Dodon,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Vorbeam despre majoritate parlamentară. V-ați decis?

Domnul Igor Dodon:

Domnule Președinte Candu,

Stimați colegi,

Noi susținem ideea că Guvernul ar fi bine să vină cu un raport în Parlament și înțelegem că majoritatea parlamentară nu va da curs acestei invitații făcută din partea Frațiunii PLDM. De aceea, vă informez că moțiunea de cenzură simplă asupra activității Guvernului are 24 de semnături. Invit deputații care se consideră deputați de opoziție și v-am transmis, stimați colegi, acest proiect, să veniți cu propuneri asupra moțiunii, pentru ca în următoarea ședință a Parlamentului, cînd va fi ea, săptămîna viitoare sau peste două săptămîni, moțiunea de cenzură să fie depusă și în acest caz Guvernul va veni, obligatoriu, cu darea de seamă în plenul Parlamentului.

De aceea, vă îndemn, stimați colegi, mai avem nevoie de două semnături, eu sînt ferm convins că aceste două semnături vor fi găsite.

Și, domnule Candu, transmiteți-i domnului Filip să se pregătească că în cîteva săptămîni, în orice caz, va fi nevoit să vină în Parlament.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Și acum, dragi colegi, onorat Plen, să parcurgem ordinea de zi de astăzi.

Vă propun să avem exercițiul de vot la ora 13.00. La 13.00 – procedura de vot.

Și în continuare, subiectul nr.5 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.62. Nu-l văd pe domnul Creangă.

Atunci subiectul nr.6 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.497 din 9 decembrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile. Este un proiect deja examinat în primă lectură și-l rog pe domnul Mudreac, președinte al Comisiei agricultură și industrie alimentară, să ne prezinte raportul comisiei pentru a doua lectură.

Domnul Radu Mudreac:

Onorat Parlament,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat amendamentele, propunerile și obiecțiile Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului

la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 09.12.2015 și decizia comisiei asupra lor, le expune în sinteză, parte componentă a prezentului raport.

Reieșind din cele expuse, comisia propune Parlamentului proiectul de lege cu numărul de intrare 497 din 09.12.2015 spre adoptare în a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Întrebări nu sînt.

Vă mulțumim, domnule Mudreac.

Aici se încheie dezbaterile la acest subiect. Și vom reveni la procedura de vot pentru proiectul nr.497 din 9 decembrie 2015.

Și în continuare, îl rugăm pe domnul Creangă, președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte, pentru a doua lectură, proiectul nr.113 din 18 martie 2016, subiectul nr.5 de pe ordinea de zi.

Poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat în lectura a doua proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.62 din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară, prezentat de către Guvernul Republicii Moldova și raportează următoarele.

Propunerile și obiecțiile parvenite au fost sistematizate și examinate pentru lectura a doua, fiind reflectate în sinteza rezultatelor examinării lor și în proiectul de lege redactat, care sînt părți integrante ale raportului comisiei.

Luînd în considerare cele expuse, Comisia economie, buget și finanțe propune onoratului Plen examinarea și adoptarea proiectului de lege redactat în a doua lectură și în lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă.

Și îi mulțumim întregii comisii pentru dedicație de lucru la acest proiect de lege. Se încheie aici dezbaterile, nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim, domnule Creangă.

Vom reveni la procedura de vot la ora 13.00, precum a fost anunțat.

Și în continuare, stimate domnule Creangă, la fel, dacă ați putea să ne prezentați și subiectul nr.7 de pe ordinea de zi, proiectul nr.121 din 25 martie 2016. La fel proiect de lege pentru lectura a doua.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorați deputați,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, pentru lectura a doua și comunică următoarele.

Informăm că proiectul de lege nominalizat a fost aprobat în primă lectură în cadrul ședinței plenare din 21 aprilie curent. În procesul de examinare a proiectului de lege pentru lectura a doua, Comisia economie, buget și finanțe a examinat propunerile expuse în avizul Direcției generale juridice, avizele pozitive ale comisiilor permanente și a redactat textul proiectului care este parte integrantă a acestui raport.

Pornind de la faptul că prin proiectul de lege prenotat se propune transpunerea parțială a prevederilor Directivei nr.89 din 21 decembrie 1989 privind publicitatea sucursalelor înființate într-un stat membru de anumite forme de societăți comerciale care intră sub incidența legislației unui alt stat, Comisia economie, buget și finanțe propune completarea proiectului de lege cu enumerarea articolelor, care se transpun din Directivă în legislația națională. Această completare este conformă și cerințelor de respectare a tehnicii legislative, expuse prin Legea nr.780.

În rezultatul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe, cu votul unanim, propune adoptarea proiectului de Lege nr.121 în lectura a doua ca lectură finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule Creangă.

Nu mai sînt întrebări în adresa comisiei. Aici se încheie dezbaterile la subiectul nr.7 de pe ordinea de zi, proiectul nr.121 din 25 martie 2016. Vom reveni la procedura de vot la ora 13.00.

Și în continuare, se propune examinarea în lectura a doua a subiectului nr.8 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.66 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate.

Prezintă proiectul președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară Radu Mudreac, care ne va prezenta, de fapt, raportul comisiei.

Domnul Radu Mudreac:

Stimați colegi,

Comisia agricultură și industrie alimentară a examinat amendamentele, propunerile și obiecțiile Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.66 din 27 martie 2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate și decizia comisiei asupra lor, le expune în sinteză parte componentă a raportului.

Reieșind din cele expuse, Comisia agricultură și industrie alimentară propune Parlamentului proiectul de Lege cu numărul de intrare 437 din 4 noiembrie 2015 spre adoptare în a doua lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Se pare că nu sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim mult, domnule Mudreac, la fel și membrilor Comisiei agricultură și industrie alimentară. La proiectul nr.437 din 4 noiembrie 2015 s-au încheiat dezbaterile. Vom reveni la procedura de vot la 13.00.

Și în continuare, dragi colegi, vă propun pentru examinare subiectul nr.10 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.139 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Este un proiect pentru lectura întâi. Prezintă proiectul doamna Munteanu, director general adjunct al Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

Doamna Svetlana Munteanu – *director general adjunct al Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.139 din 2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Acest proiect de lege privind modificarea... a fost elaborat în conformitate cu punctul 61 din Planul de armonizare a legislației pentru anul 2015, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.16 din 2015, întru transpunerea Directivei nr.2006/116 a Parlamentului european și Consiliului privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe.

De asemenea acest proiect vine să implementeze articolul 286 alineatul (2) din Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană și întru realizarea Planului național de acțiuni 2014 – 2016 privind implementarea Acordului de Asociere, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.808 din 2014.

Așa dar, ce prevede concret acest proiect? Proiectul stabilește completarea legii cu prevederi ce țin de termenul de protecție a dreptului de autor și anume articolul 23, deci modificări la articolul 23, și ce ține de drepturile conexe și anume articolul 39 se completează cu norme ce țin de durata protecției operelor muzicale create în coautorat și posibilitatea interpretărilor de a rezilia contractele de transmitere a drepturilor cu producătorii de fonograme la expirarea termenului de protecție.

Concret. Deci la articolul 23 alineatul (2)¹) termenul de protecție a operelor create în coautorat se prelungește deci pînă la 70 de ani după decesul ultimului dintre coautori, fie a textierului, fie a compozitorului.

Cît privește articolul 39 alineatul (1), dreptul interpretului asupra interpretării este nelimitat. Totodată, articolul 33 alineatul (2) stabilește că durata de protecție deci este 50 de ani de la data interpretării. Și în cazul în care imprimarea interpretării alta decît fonograma deci a fost legal publicată, atunci

durata de protecție este 50 de ani din data celei mai vechi dintre acțiuni. Deci litera b) prevede că imprimarea pe o fonogramă se protejează pe un termen de 70 de ani.

Drepturile producătorilor de fonograme care sînt prevăzute la articolul 33 alineatul (2), articolul 34 și articolul 37 alineatul (2) deci se modifică în felul următor: drepturile producătorilor de fonograme, prevăzute la articolele 34 și 37 se protejează 50 de ani de la data imprimării fonogramei. Cu toate acestea dacă fonograma a fost legal publicată și comunicată publicului, atunci durata se prelungește pînă la 70 de ani de la data primei publicări. Durata de protecție. Dacă nu a fost legal publicată, dar a fost comunicată public, de asemenea durata de protecție este 70 de ani de la data primei comunicări publice legale.

Deci articolul respectiv 39 se completează cu două articole (2¹) și (2²). Dacă după 50 de ani de la publicarea sau comunicarea deci opereii, producătorul de fonogramă nu oferă spre vînzare copii, atunci interpretul are dreptul să rezilieze contractul cu acest producător. Sau în cazul în care la 50 de ani de la publicarea fonogramei sau 50 de ani de la comunicarea publică producătorul nu furnizează sau nu oferă copii, sau nu pune la dispoziția publicului în format electronic, atunci de asemenea interpretul are dreptul să rezilieze contractul cu acest producător de fonograme.

De asemenea se modifică articolul 47 care se referă la remunerația pentru operele protejate prin dreptul de autor care au căzut în domeniul public. Astfel, suma acumulată pentru valorificarea operelor intrate în domeniul public... și pentru realizarea unor asemenea opere de artă originale va fi folosită pentru promovarea creativității, pentru aprecierea realizărilor creative și, vasăzică, aceasta va stimula, noi considerăm, va stimula... dezvoltarea industriilor creative și a creativității.

De asemenea se completează articolul 47 cu alineatul (5) care prevede că fixarea în formă electronică a operelor intrate în domeniul public în scopuri de arhivare de către biblioteci, fără obținerea unui avantaj economic, va fi posibilă fără consimțămîntul autorilor sau titularilor de drepturi și fără remunerare.

De asemenea articolul 63 care se referă la despăgubiri se completează cu unele prevederi care se referă la, vasăzică, aprecierea sau stabilirea despăgubirilor de către instanța de judecată. Astfel instanța de judecată la stabilirea despăgubirii va ține cont de necesitatea recuperării pierderilor, inclusiv a venitului ratat, suportate de partea lezată; perceperea profitului obținut ilegal de persoana care a încălcat drepturile, precum și sînt stabilite, vasăzică, diapazonul prejudiciilor pentru fiecare drept încălcat.

Cam acestea sînt, în linii generale, modificările care se aduc la Legea nr.139.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa autorilor.

Vă mulțumim, doamna Munteanu. Succese pentru viitor în activitate.

Înainte, însă, de a trece la raportul comisiei, onorat Plen, vreau să vă anunț că mai multe fracțiuni au solicitat votul la ora 12.00.

Dragi colegi,

Ora 12.00 – votul. Mai multe fracțiuni au solicitat votul la ora 12.00.

Vă rog frumos, să vorbiți cu colegii, toți care, eventual, nu sînt acum în plen, la ora 12.00.

În continuare, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, din partea comisiei, vicepreședintele ei, domnul Lebedinschi, va prezenta raportul comisiei la subiectul nr.10 de pe ordinea de zi.

Poftiți, domnule Lebedinschi.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Stimați colegi,

Comisia a examinat proiectul de Lege nr.174 din 21.04.2016 și, prin votul 6 membri „pro”, contra... 1 abținut, a susținut proiectul și propune plenului aprobarea acestuia în primă lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei. (*Rumoare în sală.*)

Vă mulțumim mult, domnule Lebedinschi.

În continuare, subiectul nr.12 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.84 din 18 martie 2015 cu privire la protecția sănătății publice împotriva expunerii la fumul de tutun din mediul ambiant și consecințele consumului de tutun. Autorul nu este în Parlament, de aceea o să rugăm comisia direct să ne prezinte raportul la acest proiect de lege, inclusiv o scurtă prezentare însăși a proiectului, dacă ați putea.

Doamna Oxana Domentii:

Stimați colegi,

Vorbim despre proiectul de Lege nr.84 din 18 martie 2015 cu privire la protecția sănătății publice împotriva expunerii la fumul de tutun din mediul ambiant și consecințele consumului de tutun. Autorul acestui proiect este domnul Ion Ceban. Din păcate, acest proiect nu mai este actual, dat fiind faptul că a fost un alt act normativ care include mai multe prevederi pe care le cuprinde acest proiect de lege. Printre altele, acest proiect de lege prevede interzicerea consumului de tutun și fumatul în spații publice închise, semiînchise, contravenții pentru încălcarea acestor norme, dar și alte prevederi care deja se regăsesc într-un alt proiect de lege.

Pot să prezint raportul?

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să prezentați și raportul comisiei.

Doamna Oxana Domentii:

Da. Deci comisia noastră, reieșind din atribuțiile și competențele sale funcționale, în temeiul articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat în ședință proiectul de Lege cu privire la protecția sănătății publice împotriva

expunerii la fumul de tutun din mediul ambiant și consecințele consumului de tutun, inițiativa deputatului Ion Ceban.

În urma dezbatelor, membrii comisiei comunică următoarele.

Proiectul de Lege cu privire la protecția sănătății publice împotriva expunerii la fumul de tutun din mediul ambiant și consecințele consumului de tutun este un proiect de lege organică, elaborat, potrivit autorului, în baza Convenției-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind Controlul Tutunului, care la rîndul ei a fost pusă în aplicare în Republica Moldova prin Legea nr.278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului.

La 29 mai 2015, stimați colegi, vă amintiți, plenul Parlamentului a adoptat Legea nr.124 privind completarea și modificarea unor acte legislative, cunoscută drept „pachetul de legi privind controlul tutunului”. În urma adoptării Legii nr.124, a fost republicată Legea nr.278 din 14 decembrie 2007 privind controlul tutunului care conține deja, în mare parte, conținutul proiectului de Lege nr.84 din 18 martie 2015.

În procesul examinării proiectului de Lege nr.35 din 4 februarie 2014, cel pe care-l discutăm azi, și ulterior Legea nr.124, Comisia protecție socială, sănătate și familie a avut o bună colaborare cu autorii, cu societatea civilă, cu mediul de afaceri, experții naționali și un suport tehnic deosebit din partea Organizației Mondiale a Sănătății, consultînd cu mare atenție fiecare punct din proiect.

Totodată, comisia a fost deschisă pentru colaborare și dialog cu toți deputații din Parlament. La acel moment din partea domnului Ceban nu a parvenit propunerea de comasare a proiectelor, luînd în considerare subiectul comun abordat.

Membrii Comisiei protecție socială, sănătate și familie, în urma examinării proiectului de lege, cu votul unanim în această situație, propun plenului Parlamentului respingerea pe motiv că și-a pierdut actualitatea.

Totodată, folosindu-mă de oportunitatea discuției la subiectul controlul tutunului, vreau să vă amintesc, stimați colegi, că la 31 mai Comunitatea Internațională va marca Ziua Internațională fără Tutun și tot atunci vor intra în vigoare cele mai așteptate de către societate prevederi ale legii despre care vă spuneam, ale Legii nr.124, prin care va fi interzis consumul produselor de tutun în spații publice închise și semiînchise.

Cu această ocazie, cu cît ne apropiem de această dată, tot mai multe asociații ale localurilor de agrement, baruri, restaurante, proprietari de localuri se adresează către noi, în calitate de comisie, dar și către dumneavoastră, cu solicitarea de a reduce din măsurile drastice care au fost impuse, de a face anumite excepții de la această lege.

Cu această ocazie, vreau să fac un apel către dumneavoastră: să prezentăm... să manifestăm principialitate. Mai mult decît atît, să fim instituția care vom fi una model și printre primele în Republica Moldova vom transforma Parlamentul Republicii Moldova într-o instituție fără tutun, acolo unde fumatul în spațiul acesteia nu va fi tolerat.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă sînt întrebări în adresa comisiei?

Domnule Juravschi,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Domentî,

Numai puțin.

Domnul Nicolae Juravschi:

Mersi, domnule Președinte.

E clar că este binevenită această inițiativă, dar eu cred că în același sens noi trebuie să propunem și o alternativă modului sănătos de viață. Și mă refer la acele condiții în cartierele orașelor, în raioanele republicii și, da, inclusiv bazinele din ... cele care lipsesc în societatea noastră, în țara noastră, dar, la general, este un proiect binevenit și cred că asta va influența pozitiv anume la modul sănătos de viață și la sănătatea națiunii.

Mersi.

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumim.

Oricum, noi propunem respingerea acestui proiect, pentru că este altul în vigoare, dar acesta deja nu mai este actual.

Domnul Andrian Candu:

Dar, bineînțeles, aveți dreptate, domnule Juravschi.

Doamna Oxana Domentî:

Mulțumim pentru susținerea ideii.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Președinte Voronin,

Vă rog frumos, de procedură.

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Eu cred că, dimpotrivă, nu noi aici să facem „bazar”, votăm, nu votăm așa lege, așa supliment, așa modificare, trebuie să mulțumim toți acelor persoane care insistă ca să fie interzis acest fumat în genere. Iată despre ce-i vorba aici, nu „bazar”: că trebuie, că nu trebuie. Asta-i pentru sănătate, asta-i pentru viitor, pentru acei copii care trebuie să se nască, care noi urmărim...

Printre altele, eu nu cred că... eu știu că vă grăbiți, domnule Candu, dar Europa o să mai aștepte oleacă. Exemplu, în curtea sediului comitetului central... Ascultă, Untila, это вас касается тоже. (*Rumoare în sală.*) Din afara gardului unde sînt două case acolo, începînd cu ora 12, elevii mai mărișori, care-i școala peste drum de la sediul Partidului Liberal, vin acolo și fumează. Elevi undeva clasa

VII-a, clasa a VIII-a și în acești... dacă se adună 7 sau 8, sau 10 persoane, din aceste 7, 8, 10 persoane 6, 5 sînt fete. Iată, asta-i strășnicie, oameni buni. Trebuie să facem noi ceva.

Sînt fete, înțelegeți dumneavoastră?

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Vladimir Voronin:

Nu mai înțelegeți voi.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Președinte Voronin,

Legea antitutun intră în acțiune sută la sută pe 31 mai. Respectiv, vom vedea de pe 1 iunie cum funcționează. Comisia...

Poftim? Începînd de la 1 iunie, din 31 mai, comisia o s-o rugăm să se implice, împreună cu autoritățile, în a monitoriza implementarea legii și poate spre sfîrșitul sesiunii poate chiar comisia să vină cu un raport, inclusiv neajunsurile, dacă au fost identificate și, nemijlocit, cum lucrează autoritățile centrale și locale în a contracara fumatul, mai ales în privința copiilor, adolescenților, tot ce ține de vînzarea produselor de tutun, deoarece se schimbă completamente regulile și legislația devenind foarte dură în acest context.

De aceea, doamna Domenti, ne bazăm pe... mai ales că ați făcut parte, ați lucrat asupra Legii antitutun foarte mult, alături de alți colegi și de aceea este foarte important să veniți după aceea spre sfîrșitul sesiunii poate chiar și cu un raport privind primele rezultate cu privire la implementarea legii.

Vă rog frumos.

Poftiți.

Doamna Domenti.

Doamna Oxana Domenti:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Sigur că noi ne vom implica activ în monitorizarea implementării acestui proiect de lege. Chiar în această săptămînă comisia a organizat audieri cu privire la implementarea proiectului de lege, pentru că pe data de 31 mai se interzice doar fumatul în spații publice închise și semiînchise, iar mai multe prevederi, interzicerea publicității, promovării produselor deja au intrat în vigoare. Un aspect la care vreau să atrag atenție acum sînt pregătirile pe care este obligat Guvernul să le facă ca pe 31 mai legea să fie pusă în aplicare eficient.

E foarte important ca în această săptămînă să fie urgentate toate ghidurile, instrucțiunile, regulamentele și să înceapă o campanie masivă de informare a populației, a agenților economici, inclusiv proprietarii localurilor, deoarece am constatat că acest lucru încă nu este finalizat.

Și pe această cale, doresc să fac această adresare și Guvernului. Sigur că noi monitorizăm situația și cu mare plăcere o să venim și în fața plenului cu un raport.

Mulțumesc mult pentru interes.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim foarte mult și chiar vă încurajăm chiar să prezentați informații plenului și poate o să dedicăm timp în plenul Parlamentului, în luna iunie sau luna iulie deja să veniți cu un raport foarte bine... care ilustrează exact aplicabilitatea legii.

La acest subiect dacă e să ne referim, domnule Diacov, vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Da, eu susțin și acest proiect și ceea ce a spus domnul Voronin aici, că este un lucru extraordinar de bun. Din păcate, în lege nu se găsesc mențiuni cum de asigurat ca în unele locuri să fie posibil ca oamenii aceștia să poată fuma, dar eu spun că degeaba noi luptăm cu fumatul dacă nu o să strivim mirosul acesta neplăcut din orașul Chișinău, care se simte și în sala de ședințe a Parlamentului. De aceea, ar fi două lucruri paralele acum.

Nu, eu am vorbit de mirosul care este în orașul Chișinău și în ziua de astăzi și nu-i mai puțin dăunător decât mirosul de fum.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Dragi colegi,

Să nu fiți confuzați cumva, proiectul de lege va fi respins.

Vă rugăm frumos. (*Rumoare în sală.*)

Domnule Pistrinciuc,

Încurajați-i, vă rog frumos. Vă dau posibilitatea.

Pofțiți, un minut la dispoziție să încurajați deputații să citească proiectul de lege.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Stimați colegi,

Noi acum respingem un proiect de lege care dublează legea pe care noi am aprobat-o. Noi toți parcă completăm acea lege. Haideți, vă rog, să fim serioși, că o să se uite lumea la noi și o să rîdă. Acela noi l-am aprobat, el intră în vigoare pe 31 mai deja.

Domnul Andrian Candu:

Multe au intrat deja în vigoare, domnule Pistrinciuc. Pe 31 mai intră în vigoare cea mai importantă prevedere și am rugat, într-adevăr, comisia să ne prezinte situația în luna iunie, iulie.

Deoarece a fost menționat Partidul Liberal, vă rog frumos, domnul Carp, aveți posibilitatea să vă exercitați dreptul la replică.

Domnul Lilian Carp:

Cu adevărat, este un viciu răspândit în ceea ce privește fumatul în rândurile tinerilor, mai ales acest viciu s-a răspândit și cu sprijinul unor politicieni, care în loc să promoveze construcția de terenuri sportive intracartier și-au construit sediu pe terenul de joacă la... deci al copiilor.

Însă în ceea ce privește mirosul în Chișinău, domnule Diacov, miroase în Chișinău de ceea ce fac unii în politică. Vă asigur eu.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, alt subiect îl discutăm acum pe ordinea de zi, alt miros ...cel de tutun.

Vă rog frumos, doamna Bodnarenco, dacă vreți să ne spuneți ceva cu referire la acest proiect de lege.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumesc mult.

În contextul dat ar fi bine să aprobe Parlamentul Republicii Moldova un proiect de lege, prin care să se prevadă posibilitatea de a constata încălcările legislației cu privire la fumatul de către primari și persoanele împuternicite de primari, ca să implice și organele publice locale în lupta cu fumatul.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Domenti,

După cum vedeți, atât de multe propuneri sînt, de aceea pe umerii dumneavoastră ca povară e să veniți în luna iunie, iulie cu acel raport al implementării legislației și al stării de fapt în domeniul fumatului sau consumului produselor de tutun.

Dragi colegi,

Aici se încheie dezbaterile pe subiectul nr.12 de pe ordinea de zi, proiectul nr.84 din 18 martie 2015. Vom reveni la procedura de vot, precum am stabilit, la ora 12.00.

Și în continuare, următorul subiect nr.13 pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.416 din 29 octombrie 2015 pentru modificarea articolului 22 al Legii cu privire la veterani.

Prezintă unul dintre autori.

Domnul Savva,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Oleg Savva:

Уважаемые депутаты,

Уважаемые депутаты, представляю для вашего обсуждения следующую законодательную инициативу о внесении изменений в статью 22 Закона о ветеранах номер 190 от 8 мая 2003 года.

В статью 22 Закона о ветеранах внести следующие изменения:
«Пункты а), б) и с) части первой статьи 22 изложить в следующей редакции:

а) лицам, удостоенным почетных званий и награжденным медалями, – 50 леев;

б) лицам, награжденным орденами, за исключением лиц награжденных орденами „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare”, Трудовой славы I, II и III степени, лиц которым присвоено звание Героя Социалистического Труда, – 100 леев;

с) лицам, удостоенным почетных званий и награжденным медалями, орденами, – 100 леев.

Статья вторая. Изменение и дополнение в настоящий закон вступит в силу с 1 января 2016 года.

Статья третья. Правительству, в трехмесячный срок со дня опубликования настоящего закона в Официальном мониторе Республики Молдова привести свои нормативные акты в соответствие с настоящим законом».

Коллеги, я прошу, чтоб вы поддержали данную законодательную инициативу.

Потому что речь идет о наших гражданах, которые имеют заслуги перед государством, о тех людях, которые строили, защищали, развивали и укрепляли эту страну, и за каждой наградой стоит труд, напряжение сил, а нередко подорванное здоровье и кровь.

Готов ответить на интересующие вас вопросы.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Untila.

Vă rugăm frumos. Poftiți.

Domnul Veaceslav Untila:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Vreau să întreb autorii: dacă este avizul Guvernului la această inițiativă legislativă, fiindcă este vorba de cheltuieli financiare? Și în cazul în care nu este acest aviz pozitiv al Guvernului, cred că o să fie dificil ca să luăm noi astăzi o decizie.

Vă rog să-mi răspundeți.

Domnul Oleg Savva:

Avizul e negativ, după cum eu cunosc, dar e pozitiv... comisia a răspuns. Dar ca atare Parlamentul decide, noi decidem ce să facă Guvernul. Aici nu este vorba de sumă mare. De ce? Vă explic. Это персональные пособия, выплачиваются со дня назначения пенсии. То есть большинство этих людей еще в работоспособном возврате и речь, даже по грубом подсчете, идет о миллионе полтора миллиона леев ежегодно. По сравнению с тем, что мы тратим деньги непонятно на что, я не думаю, что речь должна идти о

финансах. Если исходить из того, что в 2008 году Правительство лишило большинство всех льгот, субсидий и компенсаций, включая эти лица, то, я думаю, мы должны сделать для них что-то.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Domnule Untila,

Vă rog frumos dacă aveți a doua întrebare sau dacă aveți vreo precizare.

Domnul Veaceslav Untila:

Eu am o precizare. Noi întru totul împărtășim ceea ce spuneți dumneavoastră. Și vreau să vă spun că Guvernul Republicii Moldova are foarte multe proiecte sociale ceea ce ține de veteranii de război. Eu cred că de fiecare dată, mai ales în ajunul sărbătorilor, ei sînt luați în seamă.

Dumneavoastră trebuie să argumentați ca deputații să poată vota. De aceea și a fost întrebarea mea în privința unui aviz pozitiv al Guvernului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Doamnă Stratan,

Poftiți.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Savva,

Sigur că astăzi discutăm cîteva proiecte la acest capitol, mai avem și altele care așteaptă dezbaterile și sînt sigură că din cei 101 deputați nu există nici un deputat care nu și-ar dori ca veniturile pensionarilor sau ale veteranilor să crească. Dar noi cu dumneavoastră, într-adevăr, în calitate de legislatori, așa cum a menționat și domnul Untila, în primul rînd, sîntem obligați să respectăm legea și cu atît mai mult Legea supremă – Constituția.

Și am vrut și eu să fac trimitere la acel articol 131. Pentru că chiar ieri un coleg de al dumneavoastră din fracțiune făcea trimitere la acest articol și avea grijă ca legea să nu fie neconstituțională și ne amintea tuturor nouă dacă nu este un aviz sau un aviz pozitiv al Guvernului.

Iată și eu vreau să vă întreb, că ați invocat o cifră, eu cred că ea nu este reală, dacă aveți, totuși, un cost al implementării acestor prevederi? Pentru că dacă este un aviz negativ al Guvernului ... Și ideea dumneavoastră este una bună, noi o apreciem, după cum am menționat, mai avem și alte proiecte la acest subiect, dar dacă nu avem bani, atunci această lege este moartă, nu poate fi realizată și cu atît mai mult ea nu poate fi votată cel puțin că acest articol 131 din Constituție asta ne menționează, că orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau diminuarea cheltuielilor bugetare... Noi vrem bani din buget.

La moment avizul este negativ și iată eu aici vreau să ajungem... noi toți ne dorim să susținem asemenea prevederi, dar dacă nu au acoperire financiară, cum putem să votăm o asemenea lege astăzi în această situație?

Domnul Oleg Savva:

Ну, насчет цифры, насчет Конституции тоже можно поспорить. Есть 47-я статья, которая говорит о том, что мы должны улучшать благосостояние наших граждан.

А насчет законодательных инициатив – у меня тоже целый пакет подготовлен. Я думаю, вы уже в курсе, что по каким-то причинам они задерживаются уже практически восемь-девять месяцев. Это тоже ответ на ваш вопрос.

Я еще раз хочу отметить тот факт, что назначается это персональное пособие с момента, когда ветеран выходит на пенсию. Приведу цифры от Министерства Обороны. У нас награждены боевыми наградами (могу дать даже по цифры по всем локальным конфликтам, по войнам, по территориям) 4300 орденов и медалей всего лишь из 36 с половиной тысяч ветеранов, то есть это примерно каждый девятый. Не такие уж и большие цифры, если подсчитать.

Я не думаю, что по сравнению с теми деньгами, которые пропали в нашей стране, это большие деньги. А Правительство обязано изыскивать средства, это прямая обязанность. Как наша обязанность – принимать их законы.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Doamnă Stratan,

Poftiți.

Vă rog frumos a doua întrebare sau precizare.

Doamna Valentina Stratan:

Eu am o precizare. Nu că aș apăra Cabinetul Guvernului actual, dar vreau să vă spun că sînt impresionată de operativitatea tocmai a emiterii acestora și aprobării acestor avize fie pozitive și negative. Pentru că în activitatea mea de parlamentar am așteptat ani de zile și nu-mi veneau avize nici pozitive, nici negative. Cel puțin acest Cabinet al Guvernului este foarte receptiv și corect, atunci cînd chiar dacă sînt avize negative. Și eu regret că aveți această întârziere, dar eu apreciez implicarea și responsabilitatea actualului Guvern, care oricum vine și avizează proiectele deputaților.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnul Oleg Savva:

Bine. Dar vreau suplimentar. Vasăzică, Guvernul găsește 750 de lei lunar să dea la imigranți, dar la cetățenii noștri care au construit țara asta, au apărat nu găsește 50 de lei. Să mă scuzați, dar asta e cinism față de poporul nostru.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,
Vă rog frumos. Poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Într-adevăr, este o inițiativă care vizează o parte din cetățenii Republicii Moldova și mai ales cei care au luptat pentru integritatea acestei țări. Frațiunea Partidului Liberal Democrat din Moldova va susține acest proiect, dar vreau să fac referință la Constituție. Într-adevăr este acest impediment că articolul 131 din Constituție prevede că doar trebuie să fie avizul pozitiv al Guvernului. Sînt de acord că Guvernul este foarte operativ și mă întreb: dar oare de unde au găsit bani să trimită polițiștii la 6 dimineață să-i aresteze pe cei care au luptat pentru integritatea Republicii Moldova? Să-i dețină în penitenciare ... (*Rumoare în sală.*) Să-i dețină în penitenciare și să cheltuie bani? Dar 50 de lei nu pot găsi.

De aceea, eu aș vrea să văd aceasta ... (*Rumoare în sală.*) Vă rog liniștiți-vă. Vă rog liniștiți-vă. Eu nu v-am întrerupt.

Eu vorbesc despre Guvern, fiindcă ministrul este parte a Guvernului. Și de aceea eu zic că aș vrea să văd acest aviz al Guvernului. Cred că președintele comisiei ne va comunica. Și să vedem acolo nu-s cheltuieli să trimiți oaste întregă cu mașini să-i iei de la muncă, să-i deții în penitenciare, dar 50 de lei sînt bani? Iată asta este întrebarea. Aceasta este operativitatea Guvernului vostru, stimați colegi.

Mulțumesc.

Domnul Oleg Savva:

Хочу дополнить. Была выставка в Милане там, сейчас просят 4 миллиона леев, то есть это можно обеспечить на 2–3 года людей, которые имеют заслуги перед государством. Там кто-то не продумал, послал эту выставку, сейчас не могут вытащить наше государственное добро, изыскивают деньги. И, смотрю, из-за какой-то дурости кто-то найдет эти деньги сейчас.

У нас по Конституции социально ориентированное государство. И это тоже Закон и основной Закон.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim frumos.

În continuare ...

Domnule Savva.

Nu plecați. Numai puțin. Vă grăbiți undeva? Nu, nu-i gata. Sigur că da. Așteptați puțin.

De la domnul Deliu am înțeles că, totuși, nu intrați în majoritate parlamentară.

Domnule Reidman,
Vă rog frumos. Poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Да, спасибо.

Господин Савва,

Мне кажется, что здесь проблема может быть преодолена довольно легко. У вас, в вашем предложении записано, что можно внедрить этот закон с 1 января 16-го года. У вас что написано?

Domnul Oleg Savva:

Дело в том, что...

Domnul Oleg Reidman:

Что написано по этому поводу?

Domnul Oleg Savva:

С 1 января 2016 года.

Domnul Oleg Reidman:

Значит, послушайте меня, поскольку бюджета нет, постольку мы действуем по бюджету прошлого года...

Domnul Oleg Savva:

Время еще не потеряно.

Domnul Oleg Reidman:

...Минуточку. Постольку мы действуем по бюджету прошлого года, постольку Правительство и дает негативный ответ, потому что там не предусмотрены деньги. Перенесите внедрение этого дела с момента... (*Voce nedeslușită din sală.*)

Я не знаю, что в рапорте комиссии, вы пойдете, будете рапортовать. Ну, и я думаю, что тогда мнение Правительства останется всего лишь мнением. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Oleg Savva:

Инициатива зарегистрирована 27 октября, ну поэтому и было написано. Это тоже к вопросу, почему некоторые инициативы, за полмесяца проходят, а некоторые годами пылятся.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, doamna Bodnarencu.

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Elena Bodnarenco:

Mulțumesc.

Este o rușine pentru stat de a folosi oamenii pentru apărarea... și după asta ca să folosească guvernarea atunci când ei sînt necesari, la mitinguri, spre exemplu, întru susținerea guvernării și de a nu a presta, cel puțin, condițiile de viață.

Fracțiunea Partidului Comuniștilor susține proiectul dat.

Domnul Oleg Savva:

Я думаю, ничего не будет плохого от того, что, кстати, то же самое Правительство подняло цены на электричество, на газ, и если люди с этих копеек заплатят за несколько киловатт и за несколько кубометров газа.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Greceanî,

Vă rog frumos, poftiți. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Zinaida Greceanî:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu nu am o întrebare la autor, eu am o constatare. Într-adevăr, Guvernul actual este foarte operativ în avizele sale negative față de proiectele opoziției. În schimb, proiectele acestea, inițiative ale opoziției, pe urmă le transpune, se ocupă de plagiat și le transpune ca inițiative ale Guvernului și se votează. Pînă la urmă, îi bine că se votează, dar tot așa nu se poate.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Aici se încheie sesiunea de întrebări-răspunsuri în adresa autorilor.

Vă mulțumim, domnule Savva. Acum gata, vă mulțumim.

Și în continuare, (*aplauze*) o invit la tribuna principală pe doamna Domentî, președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte raportul comisiei.

Poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Înainte de a vă prezenta raportul comisiei, vreau să vă zic că avem în comisie înregistrate, practic, două proiecte similare. Este un proiect ai cărui autori sînt deputații din Fracțiunea Partidului Socialiștilor și, practic, la aceeași dată, cu diferența de cîteva zile, dar vreau să vă asigur că este chiar o coincidență în acest caz, au semnat toți membrii comisiei, inclusiv membrii Fracțiunii Partidului Socialiștilor, pentru că discutăm anterior despre acest lucru. A fost înregistrată o inițiativă similară, următoarea – nr.444 din 5 noiembrie 2015 care, la fel, are

același obiect și același scop de a majora alocațiile nominale pentru aceste distincții, doar că cuantumulurile propuse sînt diferite.

Deci autorul pe care l-am auzit astăzi propune majorarea de două ori a acestei alocații, cu excepția alocației pentru „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii”, iar Comisia protecție socială, sănătate și familie a fost și mai generoasă în acest sens, deci a propus intrarea pe etape a acestei legi, majorarea de două ori, de la începutul anului curent și majorarea de patru ori, începînd cu anul viitor.

Vreau să vă zic că noi am analizat, evident, acest proiect de lege. Nu putem să nu-l susținem, avem și noi, vă spuneam, toți deputații acestei comisii aceeași părere că aceste alocații sociale trebuie majorate. Și vreau să vă zic că din anul 2001, de cînd a fost aprobată Legea cu privire la alocațiile nominale, nu a fost niciodată această alocație nici actualizată, nici indexată. Uitați-vă că avem practic 15 ani de cînd sînt în vigoare aceste alocații.

Am zis că pînă a citi raportul, vreau să vă fac un comentariu. Deci, practic, nu au fost indexate. Urmare a votării, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință, 9 voturi „pentru”, Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și aprobarea proiectului de Lege nr.416 din 29 octombrie 2015 în ședința în plen a Parlamentului în lectura întîi.

Vreau să vă mai fac o precizare că raportul a fost aprobat la 29 octombrie 2015, atunci cînd încă nu aveam avizul Guvernului. De aceea ulterior a parvenit avizul Guvernului în care, într-adevăr, acesta se expune negativ asupra proiectului de lege. Au fost și întrebări cît costă acest proiect de lege. Vreau să vă zic că majorarea de două ori a acestei alocații va costa bugetul în jur de 8–9 milioane de lei, majorarea de patru ori – peste 16 milioane de lei. Deci nu este o sumă foarte mare de bani.

Noi mai mulți dintre dumneavoastră am venit și cu idei de unde ar putea fi luați acești bani. Vreau să vă zic că astăzi există funcționari publici care lucrează în cîteva locuri de muncă, inclusiv în ministere, agenții, dar sînt și membri ai consiliilor de administrare la diferite întreprinderi de stat. Păi iată, doar banii pe care-i întorc ei de la bugetul de stat, din contribuția individuală de la asigurări sociale, ajunge să fie de 15–25 de mii de lei, iar costul acestor restituiri din bugetul asigurărilor sociale deci este în jur de un milion, două pe an.

Păcat că Guvernul și aici a oferit aviz negativ, noi le-am arătat sursa de unde am putea finanța inclusiv acest proiect de lege. Iar astfel de surse, care nu sînt valorificate de către Guvern, sînt foarte multe. De aceea eu susțin autorii acestui proiect de lege și vă îndemn să lucrăm în comisie, domnule Președinte, dacă ne permiteți, ne luăm angajamentul să comasăm aceste două proiecte de legi care există, să mai lucrăm la etapele de intrare în vigoare a acestui proiect de lege, poate să mai ajustăm cuantumul acestor alocații cu cît să fie ele majorate, să mai negociem cu Guvernul, să vedem pentru lectura a doua, să mai remitem amendamentele care le vom perfecta împreună cu deputații, astfel încît în procesul bugetar, atunci cînd aprobăm bugetul, să avem aceste alocații nominale majorate.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Înainte de a trece la sesiunea de întrebări-răspunsuri, stimată doamnă președinte, vă aparține decizia în comisie. Evident, vă încurajez să aveți discuții cu reprezentanții Guvernului pentru a găsi soluții și compromis, deoarece chiar dacă aceste subiecte sînt astăzi pe ordinea de zi în primă lectură, ele în a doua lectură nu se vor regăsi în agenda Parlamentului, luînd în considerare Regulamentul și legea, și Constituția, pentru votul în lectura a doua fără avizul pozitiv al Guvernului.

De aceea este menirea comisiei, a deputaților de a discuta cu reprezentanții Guvernului și a găsi soluții de compromis.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Да. Я просто повторяю эту идею. Для первого чтения. Если изменить дату внедрения, 1 января 16-го года на 1 января 17-го года, то мы благополучно обходим эту проблему с авизом Правительства. То есть авиз Правительства есть... для этого года, в бюджете не предусмотрено, понятно, а в будущем году, это только лишь мнение Правительства, мы ему поручим, оно должно найти. Как вы считаете, если мы сейчас изменим прямо в концептуальном, в первом чтении дату внедрения? (*Voce nedeslușită din sală.*)

Она автор одного из них, ну спросите у автора...

Domnul Andrian Candu:

Doamnă Domentî,

Vă rog frumos.

Doamna Oxana Domentî:

Deci comisia, în general, propune înglobarea proiectului în cauză, în proiectul nr.444 din 5 noiembrie 2015 care prevede majorarea cuantumului alocației nominale de 4 ori. Am hotărît în comisie că era un proiect mai detaliat și să-l comasăm și să-l înglobăm în proiectul respectiv, a fost decizia comisiei. Și acolo, atunci cînd vom discuta în lectura a doua proiectele comasate, vom putea reveni la amînarea datei de implementare a proiectului și la cuantumul majorării acestei alocații, respectiv, să mai renegociem și să reavizăm aceste amendamente finalizate, inclusiv data intrării în vigoare, cu Guvernul. Deci asta este propunerea noastră constructivă.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Buliga,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Valentina Buliga:

Mulțumesc mult, domnule Președinte.

Stimată doamnă președinte al comisiei,

Aș avea nu o întrebare, pentru că mie îmi este clar că s-a lansat așa o competiție în inițiative legislative, de multe ori controversate și fără suport bugetar, care distorsionează anumite sisteme, iar, cu adevărat, grija noastră este ca Parlamentul să adopte legi care vin în susținerea și acelor categorii care sînt menționate astăzi.

Eu vreau să am o rugămintă către dumneavoastră. Odată ce ați mers pe această practică, să prezentați în plenul Parlamentului proiecte de legi care au aviz negativ al Guvernului, să le răscoliți pe toate, pentru că mai sînt, inclusiv inițiative legislative ale mele personale, legate de majorarea alocațiilor pentru anumite categorii, pentru deținuți, victimele represiunilor politice și alte categorii, modificări la Legea nr.133 și să le putem prezenta așa cum au făcut-o alți colegi, adică să fie aceeași abordare față de toate inițiativele legislative.

Vă mulțumesc.

Doamna Oxana Domentii:

Deci, vă mulțumesc, stimată colegă.

Încă o dată vreau să repet că raportul la acest proiect de lege, dacă ar fi să-l discutăm iarăși, probabil că am lua aceeași decizie în comisie, a fost la 29 octombrie 2015. Atunci Guvernul încă nu dăduse acest aviz, iar Regulamentul Parlamentului prevede discuția proiectului de lege în primă lectură fără avizul Guvernului. Poate acesta e și... decizia Parlamentului e și un semnal pentru Guvern, uite care este decizia politică a Parlamentului pentru un subiect sau altul.

Referitor la ceea ce spuneți – inițiativele dumneavoastră, noi nu reținem nici o inițiativă. Din contra, uneori propunem pe agendă mai multe inițiative cu avize negative, iar noi, opoziția, nu deținem majoritatea în această comisie, iar colegii dumneavoastră mai blochează anumite proiecte și nu se regăsesc în comisie.

Dar vom fi mai insistenți și nu avem nici o abordare selectivă față de nici un proiect, cu atît mai mult față de dumneavoastră, pe care le considerăm bune.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Carp,

Vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Lilian Carp:

Stimați colegi,

Pentru a găsi totuși un compromis la acest proiect de lege, cred că o să-i dau dreptate domnului Reidman în ceea ce privește pentru a intra în vigoare această lege de la 1 ianuarie 2017 și asta o să fie și logic. Vine un nou an bugetar și în aceste condiții, practic, vom depăși și situația economică care se află în Republica Moldova în 2016.

Totodată, referitor la ceea ce a menționat și doamna Buliga, sînt mai multe proiecte de legi cu un asemenea context, ele trebuie unificate într-un singur proiect

și mai departe să nu ajungem la fiecare ședință a Parlamentului, că fiecare găsește un chițibuș, încearcă acum să fluture în stînga sau în dreapta despre vezi Doamne cît de mult își iubește poporul.

De aceea, trebuie să vedem toate aceste proiecte de legi. Noi putem vota în primă lectură, cu propunerea domnului Reidman, că de la 1 ianuarie 2017 și într-a doua lectură să unim toate aceste proiecte într-unul singur.

Doamna Oxana Domentî:

Asta este și propunerea comisiei.

Da. Mulțumesc.

Foarte judicioasă este propunerea dumneavoastră. Chiar vă rugăm, stimați colegi, noi avem din partea aceleiași fracțiuni, la același proiect de lege modificări, fie că același articol, fie că cifrele sînt diverse, dacă s-ar putea totuși să fie o coordonare cel puțin pe linia fracțiunilor, iar noi în comisie sigur că sîntem interesați să unim toate proiectele și să facem unul bun.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Aici se încheie dezbaterile la acest subiect.

Vă mulțumim foarte mult.

Și în continuare, doamna Domentî, dacă sînteți gata să prezentați, în calitate de autor și ulterior și din partea comisiei, proiectul de Lege nr.444 pentru modificarea articolului 22 din Legea cu privire la veterani, subiectul nr.14 de pe ordinea de zi.

Doamna Oxana Domentî:

Da. Mulțumesc, stimată domnule Președinte.

Stimați colegi,

Vă prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege nr.444 din 5 noiembrie 2015 ai cărui autori sînt practic majoritatea membrilor Comisiei protecție socială, sănătate și familie din diverse fracțiuni.

Subiectul acestei inițiative este asemănător cu cel care a fost prezentat anterior, ține de protecția socială a veteranilor. Am reieșit din prevederile Legii privind protecția socială a veteranilor, care spune că sistemul de protecție socială presupune realizarea unui sistem de măsuri pentru crearea condițiilor care le-ar asigura bunăstarea economică și confortul moral și care le-ar acorda anumite drepturi și facilități suplimentare veteranilor muncii, care cuprind și alocațiile lunare nominale de stat pentru persoane cu merite deosebite față de stat, introduse prin legea sus-menționată.

Astfel, alocația nominală astăzi în legislație a fost stabilită în următoarele cuantumuri.

Persoanele care s-au învrednicit de titluri onorifice și celor decorate cu medalii astăzi li se achită 25 de lei.

Persoanelor decorate cu ordine, cu excepția persoanelor decorate cu „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II și III și

persoanelor care dețin titlul de Erou al muncii socialiste, astăzi li se acordă 50 de lei suplimentar la pensie.

Persoanelor care s-au învrednicit de titluri onorifice celor decorate cu medalii și ordine – 50 de lei și persoanelor decorate cu „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II și III și persoanelor care dețin titlul de Erou al muncii socialiste astăzi se achită 500 de lei.

Aceste alocații se plătesc din mijloacele bugetului de stat, prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Conform datelor prezentate de Casa Națională de Asigurări Sociale, cheltuielile anuale ale bugetului de stat pentru plata alocațiilor nominale de stat pentru merite deosebite de stat sînt în anul 2015 circa 10 milioane de lei. Dar vreau să vă zic că numărul total al persoanelor care beneficiază de altfel de alocații este din an în an mai mic și avem aici și o statistică în care se vede că numărul acestor persoane este mai mic și această cifră din an în an scade, de aceea și spuneam că vom avea nevoie undeva de 8, 9 milioane de lei, dacă este să dublăm acest cuantum. Dar noi am propus majorarea acestor prestații, cu excepția anumitor ordine și medalii.

Este de menționat că în perioada anilor de cînd a fost aprobată legea pînă în două mii... pînă în anul curent mărimea medie a pensiei pentru limită de vîrstă s-a majorat constant, în special datorită indexărilor anuale, iar cuantumul alocațiilor nominale a rămas același de la data stabilirii lor.

Deci în scopul redresării situației actuale în acest domeniu, raportării cuantumului alocațiilor nominale la valoarea actuală a prestațiilor sociale și în vederea asigurării exercitării rolului pentru care au fost stabilite, se propune majorarea cuantumului alocațiilor deci din lege de la a) pînă la c) deci tuturor alocațiilor, cu excepția persoanelor decorate cu „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii”, de 4 ori, ceea ce va necesita cheltuieli suplimentare anuale, vă spuneam, în jur de 18, 20 de milioane de lei, în momentul în care vom majora aceste alocații de 4 ori.

Totodată, noi, deputații, am propus ca această lege să intre treptat în vigoare deci începînd cu 1 ianuarie 2016. Așa am propus, pentru că legea este una mai veche, propuneam să fie majorate de două ori cuantumul, iar începînd cu 1 ianuarie 2017 – de 4 ori.

Probabil că în calitate de autor și nu se vor supăra autorii dacă îmi voi asuma această responsabilitate să zic că sîntem destul de constructivi pentru ca în lectura a doua să revedem data intrării în vigoare a acestui... acestei legi din anul viitor bugetar, precum și cuantumul, să mai renegociem cu Guvernul, pentru că sîntem conștienți și de faptul că, da, a venit aviz negativ al Guvernului.

Dar insistăm foarte mult să ne susțineți în lectura întîi, să ne mai dați un mandat, să negociem cu Guvernul și să găsim soluții pozitive pentru persoanele care urmează să beneficieze de alocații nominale majorate.

Mulțumesc.

Mulțumesc am spus.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze.

Domnule Neguța,

Vă rog frumos.

Poftim.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Doamnă raportoare,

Sintagma „Erou al muncii socialiste” dumneavoastră ați citit-o în două compartimente acolo unde e „Ordinul Republicii”, dacă nu greșesc eu, și anterior.

Precizați, vă rog.

Doamna Oxana Domentî:

Da, eu am citit atunci când am făcut o informație care este alocația de care beneficiază persoanele care dețin titlul de Erou al muncii socialiste.

Domnul Andrei Neguța:

Și unde-i...

Doamna Oxana Domentî:

Și ulterior am spus că aceste persoane care beneficiază astăzi de o alocație socială nominală de 500 de lei pentru ele nu a fost propusă majorarea, inclusiv așa a fost și cu autorii, colegii dumneavoastră. Deci noi am propus...

Domnul Andrei Neguța:

Am înțeles, Dar Erou al muncii socialiste unde se află? Împreună cu „Ordinul Republicii”?

Doamna Oxana Domentî:

Împreună cu „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Slava Muncii” de clasele I, II și III.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vreau să atrag atenția încă o dată plenului, la fel cum a fost remarcat acum și de domnul Eșanu, reprezentantul Guvernului, articolul 131 din Constituție nu face nici o diferență cu privire la intrarea în vigoare a legii. Avizul pozitiv al Guvernului va fi necesar înainte de aprobarea legii. Că discutăm acum în lectura întâi, este creația noastră, a Legislativului, dar ce ține de aprobarea legii nu ține nimic de intrarea în vigoare a ei, deoarece spune clar Constituția: Guvernul trebuie să accepte, indiferent că actualul exercițiu bugetar sau viitorul exercițiu bugetar.

Și în aceste condiții ...

Doamnă Stratan,
Vă rog frumos, dacă aveți întrebări în continuare.
Vă rog. Pofțiți.

Doamna Valentina Stratan:

O întrebare către doamna președinte, dacă îmi spune, poate mie îmi scapă ceva, dacă există un mecanism de a solicita sau o prevedere de a solicita repetat aviz de la Guvern în cazul în care avem un aviz negativ? Că am mai avut asemenea discuții în cadrul altor proiecte și mi s-a spus că este aviz și nu mai avem teme să cerem aviz repetat. Iată eu vreau să-mi răspundeți, vă rog, la acest lucru.

Doamna Oxana Domentii:

Deci, în primul rînd, au fost înglobate două proiecte. Aceste două proiecte ... Așa s-a propus. Aceste două proiecte au date diferite de intrare în vigoare și respectiv au propuneri diferite de majorare a cuantumului, unii au propus de două ori, alții au propus de patru ori etapizat. Deci de aceea noi în comisie va trebui să ajungem la un consens ... data intrării în vigoare, probabil se va propune anul viitor, și să ajungem la un consens privind cuantumul de majorare a acestei alocații. Și în baza acestei propuneri de consens a comisiei, s-o remitem încă o dată spre reexaminare, dacă va fi cazul. Dacă considerați că e cazul să respingeți acum, e dreptul dumneavoastră să votați, dar noi facem apel către dumneavoastră să fim constructivi în acest sens.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.
Doamna Stratan, în continuare, dacă aveți întrebare în adresa ...

Doamna Valentina Stratan:

Doamnă președinte,
Am vrut să-mi spuneți, în care articol al Regulamentului Parlamentului este prevăzut că noi avem dreptul să solicităm repetat aviz?

Doamna Oxana Domentii:

Aviz la amendamente.

Doamna Valentina Stratan:

Nu este asemenea ...

Doamna Oxana Domentii:

Aviz la amendamente. Păi, așa face tot Parlamentul.
Domnule Creangă,
Dumneavoastră ați remis amendamentele la politica bugetară către Guvern spre avizare? Există în Regulament prevedere prin care amendamentele care implică cheltuieli diferite, fie mai mari, fie mai mici, se remit spre avizare Guvernului. Și inclusiv la amendamentul dumneavoastră, pe care l-ați făcut recent,

săptămîna trecută, Guvernul a dat aviz negativ la amendament, tot foarte regulamentar. Altfel nici nu s-ar fi expus pe marginea aceluia aviz. Există o procedură absolut regulamentară.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Mi-a scăpat, dumneavoastră ați prezentat și raportul comisiei sau doar proiectul?

Doamna Oxana Domentii:

Nu, dar raportul este unul pozitiv, se propune ...

Domnul Andrian Candu:

Am înțeles.

Doamna Oxana Domentii:

... înglobarea proiectului precedent în acest proiect și vă propunem ...

Domnul Andrian Candu:

Deci presupune comasarea nr.416 ...

Doamna Oxana Domentii:

... să votați. Cu vot unanim avem raportul pozitiv al comisiei.

Domnul Andrian Candu:

În situația în care va fi aprobat în lectura întâi, după aceea veniți cu propunerea de a comasa nr.416 cu nr.444 dacă ambele proiecte vor fi susținute în lectura întâi. Să înțelegem corect?

Doamna Oxana Domentii:

Așa este. Noi propunem susținerea acestor proiecte și comasarea lor în lectura a doua în baza proiectului nr.444.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.444 din 5 noiembrie 2015, subiectul nr.14 de pe ordinea de zi. Și în continuare, trecem la următorul subiect, subiectul nr.15 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.393 din 16 octombrie 2015 pentru completarea Legii nr.1591 privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale.

Prezintă proiectul unul dintre autori, doamna Domentii. Sau... cer scuze, cer scuze.

Domnule Pistrinciuc,

Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Stimați colegi,

Deci vă prezint proiectul de Lege privind completarea Legii nr.1591 din 2002 privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale. De fapt, este un proiect care prevede acordarea acestui supliment, acestei protecții sociale suplimentare beneficiarilor de pensii, celor care activează în instituțiile de învățământ cu predare în alfabet latin, subordonate autorităților centrale constituționale ale Republicii Moldova, dar activează pe malul stîng al Nistrului.

Scopul urmărit al prezentului proiect este să completăm această lege, el prevede un adaos la pensie, de fapt, care să echilibreze, dacă doriți, angajații din aceste instituții de învățământ din stînga Nistrului, inclusiv cu cei din zona de securitate. Am să fac o mică remarcă, dacă nu mă înșel, în legislatura trecută Parlamentul a aprobat o lege care prevedea anumite suplimente la pensie pentru cei din zona de securitate, pentru localitățile din zona de securitate ca fiind o chestie strategică. Și undeva tehnic, eu aș spune că, s-a omis această categorie foarte importantă de cetățeni, cum sînt cei care au muncit sau muncesc în instituțiile de învățământ care se află în subordinea Ministerului Educației al Republicii Moldova, dar activează în stînga Nistrului.

Eu n-am să mă refer mai mult la acest subiect, anticipez, acuși o să fie întrebarea despre avizul Guvernului. Proiectul este unul vechi, semnat de reprezentanții mai multor fracțiuni parlamentare, deci nu avem aici nici un fel de competiții, să spunem așa, politice, însă chiar dacă proiectul datează din 2015, noi nu avem deloc un aviz. Probabil o să intervină și doamna președinte Domenti, deci noi nu avem. Undeva proiectul a fost înregistrat în luna octombrie 2015, nu avem un aviz pînă în ziua de astăzi.

De aceea, luînd în considerare că e vorba și despre un număr foarte mic de cetățeni, deci nu este un număr mare, cheltuielile, la fel, nu sînt mari. Și noi am estimat, chiar și anii viitori cheltuielile nu vor fi mai mari de circa 4 milioane de lei anual. Și plus, s-a creat așa, eu aș spune că, într-adevăr, a fost o eroare tehnică această categorie de cetățeni a fost exclusă atunci cînd Parlamentul a aprobat aceste suplimente.

Dacă se propune să susținem în primă lectură acest proiect, cu condiția că în a doua lectură cînd o să includem, să rugăm cu toții autorii proiectului, să vină și avizul din partea Guvernului. Fiindcă noi nu avem aviz. Deci în mai multe rînduri am solicitat.

Poftim? 16...

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, dacă sînt întrebări?

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Deci eu nu vreau să fac nici un fel de învinuiri că nu ține de aceasta. Dar să-l susținem în primă lectură, ca după aceea să cerem avizul și să luăm o decizie finală.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și în continuare, întrebări în adresa autorilor.

Doamnă Stratan,

Vă rog frumos. Pofțiți.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Nu am, domnule Președinte, întrebări, pentru că sînt și eu unul dintre autori. Într-adevăr, este un proiect în consens. În comisie s-a discutat și cu domnul Balan, pe atunci reprezentant sau responsabil de zona din stînga Nistrului și a împărtășit suportul pentru acest proiect de lege. Eu cred că încă urmează să avem un aviz.

Vreau doar să confirm și eu, așa cum a spus autorul, că există și Legea nr.1591 din 2002, dar există și Legea nr.148 din iulie 2014, pe cînd era doamna Buliga ministrul muncii, protecției sociale, atunci cînd, cu adevărat, s-au instituit niște prevederi și s-au stabilit alocații lunare de stat mai multor categorii de beneficiari din mai multe localități din stînga Nistrului și cînd s-a demonstrat o grijă pentru acești oameni care trăiesc în condiții dificile.

Noi în comisie am constatat că înlăturăm o inechitate socială pentru această categorie de angajați din instituțiile de învățămînt din stînga Nistrului, dar care sînt subordonate Ministerului Educației din Republica Moldova. De aceea, eu cred că ideea este una bună de a vota în primă lectură, dar să așteptăm și avizul Guvernului.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Deci trebuie să fac o remarcă, proiectul de lege prevede că aceste alocații se acord celor care primesc pensii din partea Republicii Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Domnule Sorocean,

Vă rugăm frumos. Pofțiți.

Domnul Victor Sorocean:

Vă mulțumesc.

Da, în principiu proiectul este binevenit. Frațiunea noastră va susține proiectul acesta, dar, totuși, vreau să știu care este costul proiectului? Am înțeles că nu este avizul Guvernului, dar, în principiu, care este costul?

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Noi calculăm deci, în principiu, pentru un an de zile, cheltuielile anuale estimate circa la 4 milioane de lei pot să se ridice, pardon, nu, 490 de mii pe an. *(Voce nedeslușită din sală.)*

9 milioane de lei, da.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Domnule Sorocean,

Aveți a doua întrebare sau precizare?

Vă rugăm frumos, poftiți.

Domnul Victor Sorocean:

Da. Nu este întrebare, este o propunere.

Domnule Președinte,

Eu mă adresez mai mult către dumneavoastră. Sînt multe proiecte care, din cauza lipsei avizului Guvernului sau avizului negativ, se rețin în comisii numai din cauza aceea că nu vreau să prezinte în plenul Parlamentului că nu este aviz sau este aviz negativ. În principiu eu propun, totuși, pentru prima lectură, aceste proiecte trebuie să fie prezentate și discutate. Nu mă auziți.

Domnul Andrian Candu:

V-am auzit, v-am auzit foarte bine. Mai ales că și domnul Dodon mi-a mai transmis aceeași chestie.

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Victor Sorocean:

Da, eu vă rog că sînt multe proiecte care se rețin pînă acum, au aproape un an de zile, care din cauza asta nu sînt prezentate în ședința în plen.

Domnul Andrian Candu:

Este foarte important ca să existe mai multă perseverență din partea comisiilor. În situația în care comisiile, președintele comisiei, care administrează lucrul în comisie, consideră că există rețineri, să-mi facă și mie o notificare ca să știu și eu, că eu nu urmăresc miile de proiecte fiecare în parte și să mă atenționeze și eu readresez rugămintea și în toate ședințele, și în toată comunicarea care există cu Prim-ministrul și cu Cancelaria, vom face demersurile respective.

Dar, pur și simplu că există un proiect care nu are un aviz, e greu să-l urmărești dacă eu nu știu despre el și nu-mi dă de știre comisia.

Domnul Victor Sorocean:

Nu, eu vorbesc în principiu, conceptual, înțelegeți, eu nu vă învinuiesc, vă rog.

Vă mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Domnule Neaguța,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Andrei Nețu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule autor,

În fracțiunea noastră eu răspund și de raionul Dubăsari unde adesea sînt întrebat: ce face Parlamentul pentru noi?

În cazul în care noi adoptăm această lege, eu voi putea arăta că noi ne gîndim, sînt momente cînd ne gîndim la ei. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Reieșind din faptul că au trecut 6 luni de cînd dumneavoastră ați înregistrat acest proiect, eu, mă scuzați de expresia asta, vă propun, sînteți un grup mare de autori, să vă adresați direct la domnul Filip, poate dumnealui va scăpa personal o lacrimă și va grăbi procesul acesta de avizare a acestui proiect.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Noi, eu încă o dată spun, noi nu știm motivele care sînt, dar deja și membrii comisiei au fost în contact cu reprezentanții colectivelor pedagogice. Haideti să aprobăm în primă lectură, fiindcă e o chestie... chiar o scăpare a fost atunci, în 2012 sau cînd, ca să-l completăm. Da.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Doamnă Buliga,

Vă rugăm frumos, poftiți.

Doamna Valentina Buliga:

Mulțumesc mult, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Nu-s învățată să dau replică, dar aș veni aici, așa, ca un sfat pentru noi, toți deputații, atunci cînd trecem și Nistrul, și ne mai ducem prin alte sate ale Moldovei, să fim sinceri și corecți cu cetățenii noștri și să le spunem adevărurile, dar să nu trișăm și să ducem în dezinformare de multe ori.

De aceea și ... inclusiv despre ceea ce discutăm astăzi. Nu a fost o scăpare atunci cînd s-a aprobat această lege, se vorbea la concret despre locuitorii anumitor comune: Fîrlădeni, Corjova, Varnița, Hagimus și localitățile amplasate pe malul Nistrului. Ulterior, pentru aceste categorii, care propuneți dumneavoastră, Guvernul a venit cu o majorare la salariu și trebuia să se vină inclusiv cu ajustarea pentru aceste persoane care le menționați dumneavoastră: profesorii și femeile, bărbații care vor atinge vîrsta de pensionare pentru a motiva cetățenii să devină persoane asigurate în cadrul sistemului de asigurări sociale ale Republicii Moldova.

De aceea, eu personal voi susține această inițiativă și mă bucur că există continuitate la lucrurile frumoase. Sper Guvernul să avizeze pozitiv. Totodată, propun plenului Parlamentului, ca să nu intrăm într-o colizie, să venim cu propunerea concretă ca să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2017. În cazul în care Guvernul stabilește sursa de finanțare, poate, în aviz, să o menționeze.

În caz că nu, atunci să punem noi în proiectul de lege menționat data intrării în vigoare.

Mulțumesc mult.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Și eu vă mulțumesc foarte mult.

Nu spuneam despre o scăpare intenționată, de fapt. Da, proiectul era prevăzut pentru zona de securitate, am spus acest lucru.

Eu cu mare drag m-aș duce în Transnistria, cum spuneți dumneavoastră. Din păcate, din 2008 nu am această posibilitate, sînt de fiecare dată întors înapoi și nu știu de ce. Dacă aveți o cale să-mi spuneți cum pot să plec, o să merg să comunic. Contactul care l-am avut noi din comisie cu pedagogii de acolo a fost că veneau ei înapoi sau ne contactau. Deci în sensul acesta, eu cred că noi nu am făcut o scăpare intenționată atunci. Atunci era proiectul pentru zona de securitate, imediat după aprobare ei ne-au contactat și au zis: dar de noi ați uitat. Da, ei beneficiază de anumite adaosuri, dar știți și presiunile, dificultățile la care sînt supuși ei, periodic au chiar imposibilități de a-și exercita anumite atribuții.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Pistrinciuc,

Este o noutate că nu aveți acces în Transnistria.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

De cîte ori am încercat...

Domnul Andrian Candu:

Vreau să vă anunț pe această cale că Biroul permanent la ședința precedentă a luat decizia privind formarea unei platforme de consultare și control parlamentar în tot ceea ce înseamnă procesul de reglementare pe subiectul Transnistriei și, probabil, săptămîna viitoare va avea prima ședință acest grup, această platformă. Și sugestia este să-mi expediați în adresa mea, oricine dintre deputați, oricare viziuni, opinii, subiecte, inclusiv libertatea sau accesul în acea parte, cealaltă parte a Nistrului, să ne trimiteți nouă informații cît mai multe ca acest grup să înceapă să le examineze, inclusiv în discuții cu experții și cu toți cei implicați și la nivelul Guvernului în procesul de reglementare transnistreană.

Domnul Vadim Pistrinciuc:

Vă mulțumim.

Domnul Andrian Candu:

Și în continuare, numai puțin, mai sînt intervenții.

Doamna Domentii,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Eu, în calitate de autor, vroiam doar să-i răspund colegului Neagu că acest proiect de lege nu prevede expres pentru locuitorii Dubăsari anumite privilegii. Ele deja au fost aprobate printr-un proiect din anul 2014, inclusiv un proiect prin care și noi, deputații comuniști, am fost autori la acest proiect. Deci el a fost deja aprobat și ei beneficiază de aceste alocații.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Aici se încheie dezbaterile, mai bine zis, sesiunea de întrebări-răspunsuri cu autorii.

Și o invităm pe doamna Domentî, președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte raportul comisiei.

Și, onorat Plen,

Vă anunț că ne apropiem de ora 12, ora fixată pentru vot și o să rog șefii grupurilor parlamentare și ai fracțiunilor să își anunțe colegii pentru a reveni în sala plenului.

Doamna Oxana Domentî:

Stimați colegi,

Vă prezint raportul asupra proiectului de Lege privind completarea Legii nr.1591 din 26 decembrie 2002 privind protecția socială suplimentară a unor beneficiari de pensii, stabilite în sistemul public de asigurări sociale.

Vă amintesc că raportul comisiei este din 16 octombrie 2015, demult am perfectat acest raport, dar s-a tot așteptat avizul Guvernului și într-un termen de 6 luni, de când nu-l avem, vi-l prezentăm.

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru completarea Legii în cauză și vă comunică următoarele.

Proiectul are drept scop completarea listei beneficiarilor de alocații lunare de stat stabilite în sistemul public de asigurări sociale cu angajații din instituțiile de învățământ din partea stîngă a Nistrului și orașul Bender.

Membrii comisiei au menționat că este necesar ca titlul legii să fie expus într-o altă redacție. Totodată, avînd în vedere că pe parcursul examinării proiectului s-a constatat că în aceste localități sînt amplasate și alte unități subordonate autorităților publice din Republica Moldova, membrii comisiei au propus substituirea cuvintelor „instituții de învățământ din partea stîngă a Nistrului și orașul Bender, subordonate Ministerului Educației, Republica Moldova” cu cuvintele „unități subordonate autorităților publice din Republica Moldova”.

Urmare a votării și cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință, 9 voturi „pentru”, Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și aprobarea proiectului de Lege nr.393 din 16 octombrie 2015 în ședința de plen a Parlamentului în lectura întâi, luînd în considerare propunerile membrilor comisiei.

Adică, noi propunem extinderea prevederii acestui proiect de lege nu doar asupra angajaților din Ministerul Educației, ci am constatat că mai există și două

instituții subordonate Ministerului Justiției, Întreprinderea de Stat de Silvicultură, dar și angajații de la Căminul Ferat. Deci și pentru aceștia se propune extinderea.

Vreau să vă zic că noi am avut o colaborare foarte bună cu reprezentanții Guvernului, drept că ai unui alt Guvern, dar am înțeles că și ei sînt preocupați de acest subiect și sperăm totuși într-un final să avem un aviz pozitiv la acest proiect de lege.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Nu mai sînt întrebări în adresa comisiei.

Vă mulțumim, doamnă Domentii.

Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.393 din 16 octombrie 2015, subiectul nr.15 pe ordinea de zi.

Și au mai rămas, stimate domnule Bolea, încă 4 proiecte pe ordinea de zi.

De aceea, facem o pauză tehnică de un minut, două, ca să revină toți deputații în sala plenului, pentru a trece la exercițiul de vot.

Dragi colegi,

Două, trei minute – pauză tehnică și revenim la exercițiul de vot.

PAUZĂ

*

* * *

DUPĂ PAUZĂ

Domnul Andrian Candu:

...vă rog frumos, de procedură.

Domnul Oleg Reidman:

De procedură, da. Для того чтобы снять все вопросы в будущем относительно авизов Правительства, давайте все-таки процитируем так как записано это в регламенте Парламента. Articolul 58. Avizarea de către Guvern a proiectelor de acte legislative și a propunerilor legislative. Proiectele de acte legislative și propunerile ș.a.m.d. de Președinte, de deputați sau de Adunarea Populară se remit Guvernului spre avizare. Neprezentarea avizului în termen de cel mult 30 de zile sau într-un termen mai restrîns, stabilit de Președintele Parlamentului, nu împiedică examinarea proiectului de către Parlament, dacă legea nu prevede altfel.

Punctul 2. Avizul Guvernului este obligatoriu, conform prevederilor articolului 131 din Constituție, la proiectele de acte legislative și la propunerile legislative sau la amendamentele care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau a împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare.

Поэтому, когда мы говорим о будущих бюджетах, которых еще нет, и доходы, расходы и дефициты, займы еще не утверждены, мы смело можем эти законы принимать в первом чтении, относя их на будущий бюджетный период.

Вопрос другой.

Господин Председатель,

Действительно, есть соблазн, так сказать, малыми шагами набирать дополнительные расходы в бюджет, давайте организуем в рамках Аппарата Парламента группу. Каждый закон или представляемая инициатива определяет, сколько она стоит, и мы накапливаем, и видим, что мы предлагаем Правительству на следующий бюджетный период, сколько? Четыре, потом еще четыре, кажется немного, а в результате получается 444.

Domnul Andrian Candu:

Eu am să vă propun altceva, domnule Reidman.

Domnule Reidman,

Aveți ... (*Rumoare în sală.*)

Dragi colegi,

Vă rog frumos.

Domnule Reidman,

Dacă vă interesează și opinia mea. Deoarece articolul 131 din Constituție vorbește despre buget, venituri bugetare, majorarea sau reducerea veniturilor bugetare. Dar asta este o noțiune... poate fi privită și o noțiune abstractă.

Iată de ce eu am să rog Direcția generală juridică a Parlamentului să pregătească o sesizare la Curtea Constituțională privind interpretarea alineatului (4) al articolului 131 din Constituție, ca să clarifice:

1. Ce înseamnă propunere legislativă și amendament. Fiindcă dacă vorbim de lectura întâi, vrem să ne lămurim.

2. Ce înseamnă venituri bugetare în general: trecute, actuale, viitoare venituri bugetare.

3. Și ce înseamnă acceptul Guvernului.

Aceste trei chestiuni o să ne lămurească Curtea Constituțională și atunci o să avem o claritate pentru viitor.

Aici scrie în felul următor: „Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate. Păi, la asta și ne-am referit. Lectura întâi și lectura a doua asta și presupune.

Deci în detaliu să înțelegem. Și dacă se poate Curtea Constituțională să interpreteze alineatul (4) al articolului 131 și atunci în baza deciziei Curții Constituționale noi vom ști foarte bine cum să lucrăm pe comisii, pe lecturi și în mod special când e avizul Guvernului, de care avizul Guvernului și restul.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos. Poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Da. O prezicere.

Господин Председатель,

Все-таки Парламент есть орган законодательный. И то, что делает Парламент, конечно, должно соответствовать Конституции, это, безусловно, так, но не один Конституционный Суд должен это интерпретировать.

И давайте так, если мы все отдадим... нашу деятельность будет согласовывать Правительству, то мы все поставим с ног на голову. Ни один закон не пройдет. Правительству не нужны дополнительные расходы, Правительству хватит тех доходов, которые оно получает. Вот все.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc, domnule Reidman.

Dacă considerați că propunerea de a interpreta articolul 131 din Constituție nu este bună, atunci vă încurajez să inițiați modificarea Constituției, precum considerați că ar trebui să arate alineatul (4) din articolul 131. Colectați subsemnați.

Dacă acum am putea să depășim acest subiect, fiindcă oricum sîntem în ... vrem să intrăm în procedura de vot. Aș vrea să întreb ...

Numărătorii pe sectoare să ne dea prezența. Din partea sectorului nr.1 domnul Mitriuc va fi, din partea sectorului nr.2, ca de obicei domnul Oleg Sîrbu și din partea sectorului nr.3 – Gheorghe Mocanu.

Vă rugăm frumos, domnule Mitriuc, poftiți.

Sectorul nr.1,

Prezența.

N u m ă r ă t o r i i:

– 26.

Sectorul nr.2 – 39.

Sectorul nr.3 – 23.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, sectorul nr.2 încă o dată.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 38.

Domnul Andrian Candu:

87 de deputați în plenul Parlamentului. Simpla majoritate – 44, dar oricum avem și proiecte în lectura a doua și să trecem la procedura de vot.

Dragi colegi,

Se pune la vot subiectul nr.1 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.45 din 27 februarie 2015 pentru completarea unor acte legislative. 5. Comisia ... Nu văd președintele comisiei ca să ne confirme.

Domnule Creangă,

Dacă ați putea să reveniți la locul dumneavoastră.

Vă aduc aminte. Proiectul nr.45 a fost examinat în ședința anterioară, se referă la acele scutiri legate de reparația Parlamentului. Și comisia a propus votul și pentru lectura a doua atunci când a fost examinat în lectura întâi.

Confirmați, vă rog frumos, pentru stenogramă.

Domnul Creangă.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

La 6 aprilie comisia a adoptat raportul asupra proiectului de Lege nr.45 și comisia susține proiectul și îl propune spre examinare în prima și a doua lectură ca fiind lectură finală.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Proiectul a fost aprobat în primă lectură. Și acum trecem la procedura de vot pentru lectura a doua.

Cine este pentru adoptarea proiectului nr.45 din 27 februarie 2015 în lectura a doua, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Iar numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 4.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.3,

Sînteți sigur că 15?

Vă rog frumos, sectorul nr.3.

Domnul Gheorghe Mocanu:

La una dintre fracțiuni s-au divizat voturile și nu mi-a fost clar, acum am mai văzut încă două voturi. Deci 17 voturi.

Domnul Andrian Candu:

Cu 54 de voturi, proiectul de Lege nr.45 din 27 februarie 2015 a fost adoptat în lectura a doua.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, se supune votului proiectul de Lege nr.51 din 22 februarie 2016, proiect pentru completarea anexei la Legea nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii,
Vă rugăm frumos să ne dați rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 26.
Sectorul nr.2 – 32.
Sectorul nr.3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 78 de voturi, proiectul de Lege nr.51 din 22 februarie 2016 a fost adoptat în lectura a doua.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, se propune votului pentru adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.128 din 31 martie 2016 pentru modificarea articolului 55 din Codul penal al Republicii Moldova.

Cine este pentru adoptarea acestuia în lectura a doua, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rugăm frumos, numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 26.
Sectorul nr.2 – 32.
Sectorul nr.3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

74 de voturi pentru proiectul nr.128 din 31 martie 2016, astfel proiectul a fost adoptat în lectura a doua.

Și ca rectificare pentru precedentul proiect nr.51 din 22 februarie 2016, la fel, au fost obținute 74 de voturi.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, se propune votului subiectul nr.5 de pe ordinea de zi, adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.113 din 18 martie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.62 privind reglementarea valutară.

Cine este pentru adoptarea acestuia, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rog frumos, numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare pentru proiectul nr.113 din 18 martie 2016.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.
Sectorul nr.2 – 32.
Sectorul nr.3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Cer scuze, înainte de votul... era un vot pentru amendament, înțeleg.

Domnule Leancă,
Dumneavoastră ați făcut amendamentul.
Cerem scuze, revenim la procedura de vot al amendamentului.
Vă rog frumos, domnul Leancă.

Domnul Iurie Leancă:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc frumos. Și îmi cer scuze pentru faptul că atunci când a fost dezbătut acest proiect nu am putut fi fizic aici. Și, vă rog, în calitate de excepție, să-mi permiteți să insist pe amendamentul pe care l-am făcut, fiindcă mi se pare că e o chestie de principiu. Pot să-l...

Domnul Andrian Candu:

Puteți să-l formulați...

Domnul Iurie Leancă:

Poftiți?

Domnul Andrian Candu:

Dumneavoastră îl formulați și după aceea comisia să vedem ce spune.

Domnul Iurie Leancă:

Da, dacă-mi permiteți, de fapt, este vorba despre un nou alineat propus în această lege care stabilește că în situația unei crize financiare sistemice, definită astfel de către organul național așa, Banca Națională a Moldovei, în consultare cu Guvernul, este în drept să ia decizia de interzicere sau de limitare a retragerilor de valută străină în numerar și/sau fără numerar din conturile în valută străină deschise la băncile licențiate, precum și din conturile de plăți ș.a.m.d.

Deci am propus în comisie, din păcate n-am fost susținut, ca acest alineat să fie anulat, scos din acest proiect de lege. Motivul este următor: în primul rînd, atîta timp cît noi nu avem în legislație o definiție foarte clară a ceea ce înseamnă criză financiară sistemică, ea există doar la nivel de Regulament al Comitetului Național de Stabilitate Financiară. Este foarte incorect să facem în acest proiect de lege o referință la o noțiune care nu e clar definită în legislația națională.

Și cred că Banca Națională ar trebui să vină în Parlament cu o propunere serioasă de a stabili sau de a defini această noțiune și de a vedea inclusiv sau de a revedea cine este institutul sau instituția care ia decizia. După mine, referința la Comitetul Național de Stabilitate Financiară este o chestie mai mult alogică și o inovație moldovenească care nu funcționează.

Doi. Atîta timp cît statul garantează mai puțin de 270 de euro, ceea ce este de 370 de ori mai mic ca în statele europene, iarăși, să pui responsabilitatea în astfel de situații pe seama deponentului, cetățeanului și nu pe seama instituției care are toate pîrghiile să prevină în general o astfel de evoluție sau involuție, mi se pare incorect.

Pe acest motiv, cred că am propus, și insist pe acest lucru, să eliminăm în această fază acest alineat și să cerem Băncii Naționale să revină la subiectul, în general, al definiției foarte clare a ceea ce înseamnă criză financiară sistemică și atunci putem discuta ce se întâmplă în cazul în care intervin astfel de situații.

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Andrian Candu:

Opinia comisiei.

Vă rugăm frumos, domnul Creangă, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat Plen,

În cadrul comisiei s-a dezbătut amendamentul propus de domnul deputat Leancă. Sigur că nu a întrunit susținerea la comisie, rămîne la latitudinea Parlamentului.

Totodată, vreau să menționez că acest instrument excepțional care poate fi aplicat de către Banca Națională este un instrument necesar. Nu dă Doamne să avem criză de sistem bancar. Pentru că noi am văzut din experiența internațională și vreau ca și exemplu să dau criza bancară din Grecia, atunci cînd pentru o zi urmează să fie... poate maxim o zi sau jumătate de zi, să nu excludă... să nu se ducă fluxurile financiare din țară, este necesar, ca și instrument, acest mecanism.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Onorat Plen,

Vă supun, atunci, votului propunerea făcută de domnul Leancă și insistat ca plenul să se expună pe marginea amendamentului.

Cine este pentru a accepta amendamentul formulat de domnul Leancă, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

În minoritate.

În continuare, voi supune votului însuși proiectul de Lege extrem de important pentru legislația Republicii Moldova.

Cine este pentru adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.113 din 18 martie 2016, ce ține de reglementarea valutară, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rog frumos, numărătorii să ne dea rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 32.

Sectorul nr.3 – 16.

Domnul Andrian Candu:

Cu 52 de voturi, proiectul de Lege nr.113 din 18 martie 2016 a fost adoptat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, se supune votului proiectul de Lege nr.497 din 9 decembrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii cadastrului bunurilor imobile, la fel, pentru lectura a doua.

Cine este pentru adoptarea acestuia în lectura a doua, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 26.

Sectorul nr.2 – 32.

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Cu 73 de voturi, proiectul de Lege nr.497 din 9 decembrie 2015 ...

Vă rog frumos, rectificare pentru stenogramă.

Sectorul nr.3,

Vă rog frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 22.

Domnul Andrian Candu:

Pentru rectificare:

Sectorul nr.1 – 26.

Sectorul nr.2 – 32.

Sectorul nr.3 – 22.

Cu 80 de voturi, proiectul de Lege nr.497 din 9 decembrie 2015 este adoptat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc foarte mult.

Rog numărătorii să fie foarte atenți, fiecare vot este diferit, de la sector la sector.

Următorul subiect este proiectul de Lege nr.121 din 25 martie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.220 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali.

Cine este pentru adoptarea acestuia în lectura a doua, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 26.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 22.

Domnul Andrian Candu:

Cu 81 de voturi, proiectul de Lege nr.121 din 25 martie 2016 a fost votat în lectura a doua și ultima.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, se supune votului subiectul nr.8 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.437 din 4 noiembrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.66 ce ține de protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate. Proiectul este supus votului pentru lectura a doua.

Cine este pentru adoptarea acestuia, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rog frumos, numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 26.

Sectorul nr.2 – 33.

Sectorul nr.3 – 20.

Domnul Andrian Candu:

Cu 79 de voturi, proiectul de Lege nr.437 din 4 noiembrie 2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.66 a fost votat și adoptat în lectura a doua.

În continuare, se supune votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.174 din 21 aprilie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr.139 ce ține de dreptul de autor și drepturile conexe, subiectul nr.10 de pe ordinea de zi.

Cine este pentru aprobarea acestuia în lectura întâi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea celor prezenți în sală s-au pronunțat pentru susținerea proiectului. Acesta este votat și aprobat în prima lectură.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, se propune votului subiectul nr.12 de pe ordinea de zi, proiectul nr.84 din 18 martie 2015. Comisia propune respingerea proiectului de lege luând în considerare că se dublează deja cu o lege existentă.

Cine este pentru respingerea acestui proiect de lege, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă rog frumos, numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 38.

– 19.

Domnul Andrian Candu:

Cu 61 de voturi, proiectul de Lege nr.84 din 18 martie 2015 cu privire la protecția sănătății publice împotriva expunerii la fumul de tutun din mediul ambiant și consecințele consumului de tutun a fost respins de plenul Parlamentului.

În continuare, se propune votului pentru prima lectură proiectul de Lege nr.416 din 29 octombrie 2015 ce se referă la modificarea articolului 22 al Legii cu privire la veterani.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Se pare că majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul de lege a fost aprobat în primă lectură.

La fel, se propune aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.444 din 5 noiembrie 2015 pentru modificarea articolului 22 din aceeași Lege cu privire la veterani.

Cine este pentru aprobarea proiectului nr.444, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală au votat pentru aprobarea proiectului de lege în a doua lectură... cer scuze, în prima lectură.

Comisia a propus comasarea proiectului nr.416 cu proiectul nr.444 și luarea ca bază a proiectului nr.444. Vă rog frumos să vă pronunțați pe marginea acestei propuneri a comisiei. (*Rumoare în sală.*)

Stimate domnule Carp,

Noi alt proiect nu avem în lectura întâi și doamna Buliga a avut un alt proiect, care a fost aprobat ieri și nu se referă la acest subiect.

De aceea, onorat Plen, vă solicit votul privind comasarea proiectelor nr.416 și nr.444, cu condiția că nr.444 este proiectul de bază.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Majoritatea, chiar în unanimitatea celor prezenți în sală.

Aceste două proiecte au fost comasate prin votul Parlamentului, cu luarea ca bază a proiectului nr.444.

În continuare, subiectul nr.15 de pe ordinea de zi, proiectul nr.393 din 16 octombrie 2015.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult. În unanimitatea celor prezenți în sală. Proiectul nr.393 a fost aprobat în primă lectură.

Dragi colegi,

Există o propunere, din partea unei fracțiuni, ca votul pentru proiectul nr.135 să fie amânat pentru următoarea ședință a plenului, pentru încă unele coordonări între fracțiuni.

Vă rog frumos să acceptăm acest lucru și să trecem în continuare la alte subiecte care urmează să fie examinate în plenul Parlamentului.

Vă mulțumesc foarte mult.

Aici se încheie procedura de vot și trecem în continuare la examinarea... dacă nu sînt alte obiecții cu privire la pauze, mai sînt 5, mai bine zis, mai sînt 4 proiecte de legi care urmează să fie examinate. Propunerea este să luăm fără pauză și votul pe marginea acestora, care sînt proiecte pentru primă lectură, dar foarte importante, să fie la... dacă se reușește în 30 de minute, la ora 13.00 revenim la votul pentru următoarele patru proiecte.

În continuare, se propune...

Dragi colegi,

Se propune examinării și dezbaterii subiectul nr.1 din supliment, proiectul de Lege nr.105 din 15 martie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prezintă proiectul autorul – domnul Serghei Sîrbu.

Poftim, la tribuna principală.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Proiectul nr.105 prevede modificarea și completarea a cîtorva acte legislative. Este vorba de Legea cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova, Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, Legea privind azilul și Legea privind regimul străinilor în Republica Moldova.

Voi fi foarte succint. Se dau într-o nouă redacție prevederile ce țin de restricțiile de eliberare a pașapoartelor, reieșind din tratatele internaționale la care Republica Moldova face parte, reieșind din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care ne spune că este inadmisibil de a limita circulația cetățenilor pe motiv de creanțe civile. Și în acest sens a fost revăzută lista acelor prevederi și restricții atunci cînd o persoană este limitată se deține un pașaport, s-a menționat iarăși într-o nouă redacție procedurile de ridicare și distrugere a actelor de identitate, pentru ca să nu existe careva interpretări eronate ale legii.

Stimați colegi,

Rog susținerea acestui proiect de lege în primă lectură.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Sîrbu,

Mulțumesc.

Eu am o întrebare de clarificare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, vă rog.

Doamna Liliana Palihovici:

La articolul 2, punct... articolul 4, alineatul (6).

Domnul Serghei Sîrbu:

Da.

Doamna Liliana Palihovici:

La alineatul (5) vorbim despre pașapoarte, la alineatul (7) vorbim despre pașapoarte, la alineatul (6) indicați „actului de identitate”. Vă referiți la buletinul de identitate sau tot la pașaport?

Domnul Serghei Sîrbu:

Bine, actul de identitate evident, inclusiv buletinul, deoarece pașaportul pentru circulație evident este o...

Doamna Liliana Palihovici:

De aceea, eu cred că trebuie să specificați...

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, actul...

Doamna Liliana Palihovici:

... aici, pentru a nu fi interpretare, cerere pentru eliberarea buletinului de identitate sau a pașaportului.

Domnul Serghei Sîrbu:

Pentru lectura a doua...

Doamna Liliana Palihovici:

Da.

Domnul Serghei Sîrbu:

... vom verifica.

Doamna Liliana Palihovici:

Mersi. Alte întrebări nu sînt.

Vă mulțumesc.

Și invit comisia să prezinte raportul.

Vă rog, domnule Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Mulțumesc, doamnă președinte.

Potrivit autorului, prezentul proiect de lege a fost elaborat în vederea eliminării lacunelor atestate în legislație și ajustării cadrului normativ național ce reglementează procedura de refuz de eliberare a pașaportului și a documentului de călătorie, precum și de ieșirea din țara de reședință la articolul 27 din Constituția Republicii Moldova, Declarația universală a drepturilor omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice etc.

Majoritatea comisiilor parlamentare au prezentat avizele, amendamentele care vor fi luate în calcul pentru lectura a doua.

Reieșind din cele menționate mai sus, comisia propune plenului Parlamentului aprobarea prezentului proiect de lege în lectura întâi.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Țurcan,

Vă rog.

Domnul Vladimir Țurcan:

O întrebare, de fapt, la care nu știu dacă o să răspundeți acum. Poate pentru lectura a doua. Deci acolo e prevăzut inclusiv interdicția pentru eliberarea pașaportului pentru ieșirea din țară persoanelor care prezintă pericol pentru țară.

Cum dumneavoastră explicați? În primul rând, cine determină dacă prezintă sau nu pericol? În baza cărui act prezintă sau nu? Și, în principiu, dacă el prezintă pericol pentru țară, de ce el trebuie să stea în țară?

Domnul Veaceslav Untila:

Eu cred că sînt chestii legate de dosare penale, informații operative etc. etc. Lucrul acesta pentru lectura a doua o să-l revedem. Da, da.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Țurcan,

În continuare.

Domnul Veaceslav Untila:

Noi o să facem tot posibilul ca să nu ...

Domnul Vladimir Țurcan:

Eu cred că pentru lectura a doua trebuie de concretizat aceste momente ...

Domnul Veaceslav Untila:

Foarte clar da. OK.

Domnul Vladimir Țurcan:

... ca să nu apară ... de încălcarea drepturilor omului.

Domnul Veaceslav Untila:

Ca cineva să nu folosească aceste lucruri împotriva cuiva.

Domnul Vladimir Țurcan:

La mine este acum o plîngere a unei persoane, care deja a trecut prin instanța de judecată, inclusiv Curtea Supremă de Justiție, care obligă „Registru” să fie eliberat pașaport, dar „Registru” nu-i eliberează acest pașaport ...

Domnul Veaceslav Untila:

Domnule Țurcan,
Pentru lectura a doua ...

Domnul Vladimir Țurcan:

... fără explicație omului.

Domnul Veaceslav Untila:

... o să încercăm să concretizăm exact, ca să nu fie folosit de cineva acest amendament.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc, domnule Untila.
Alte întrebări nu sînt.

Domnul Veaceslav Untila:

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Următorul proiect pe care îl vom dezbate este proiectul de Lege pentru completarea Legii nr.355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, înregistrat în Parlament cu nr.87 în data de 10 martie 2016, probabil că, da? 2016. Inițiativă legislativă a unui grup de deputați. Și prezintă domnul Ștefan Creangă.

Vă rog.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Onorați deputați,

Supun atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.355 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar. Proiectul de lege are drept scop de a permite majorarea salariilor unor categorii de angajați ai arhivelor centrale în mărime cu 20%. Se justifică acest proiect de lege prin importanța muncii pe care o prestează pentru salvagardarea patrimoniului arhivistic național și obligațiunile extrem de importante, care se referă la păstrarea, conservarea și restaurarea uneia dintre cele mai importante componente a patrimoniului național, care sînt documente de arhivă, începînd cu secolul XV.

Astfel, în cadrul celor două arhive centrale ale Republicii Moldova, subordonate Serviciului de Stat de Arhivă, activează cîteva categorii de arhiviști, care au în grija lor depozite cu documente de o valoare inestimabilă, care constituie cel mai important și valoros patrimoniu al statului Republica Moldova. În acest contingent de arhiviști de circa 25 de persoane, ce fac parte din categoria de personal tehnic, intră: custozii de fonduri, inspectorii, restauratorii. Reprezentanții tuturor acestor categorii de angajați se confruntă zilnic cu factori extrem de nocivi, care le pun în pericol sănătatea și viața, întrucît sute de mii de file din respectivele

dosare sînt afectate de micoze, agent patogen, extrem de agresiv și periculos pentru căile respiratorii ale celui care intră în contact cu dosarele infectate de micoze.

În afară de aceasta, un alt pericol serios pentru sănătatea acestor categorii de angajați îl constituie pulberea de praf și praful de pe filele de hîrtie, care atacă, de asemenea, căile respiratorii ale organismului uman. Toți acești factori nocivi, enumerați ceva mai sus, prezintă un real pericol pentru sănătatea omului și comportă riscuri cu conotație cancerigenă.

Este evident că remunerarea acestor categorii de salariați, extrem de importanți din sistemul arhivistic, este una disproporțională. Pentru a depăși o atare stare a lucrurilor este necesar ca angajații menționați să beneficieze de un spor suplimentar la salariu.

Urmare a realizării noi reglementări, cheltuieli financiare suplimentare pentru personalul ce asigură deservirea tehnică în cadrul Serviciului de Stat de Arhivă și arhivele centrale constituie 10 mii 700 lei lunar sau 128 de mii anual.

În contextul celor expuse și avînd în vedere importanța activității personalului care deservește patrimoniul arhivistic al țării, solicităm suportul dumneavoastră pentru adoptarea acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Țurcan.

Domnul Vladimir Țurcan:

Mersi.

Domnule președinte,

Noi susținem acest proiect de lege, dar la mine este numai o întrebare. Arhiviști sînt și în organele stării civile, acolo arhivele acestea sînt nu mai puțin mari și sînt păstrate ... iarăși condițiile de lucru cam sînt aceleași, deci se referă și la persoanele respective sau numai la acele două arhive de stat despre care ați menționat?

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule deputat,

Într-adevăr, personalul care activează și în alte arhive de asemenea se confruntă cu asemenea probleme. Conceptul acestui proiect de lege a fost doar numai pentru Arhiva Centrală, da. Și eu aș vrea să menționez că urmează Guvernul să examineze poate suplimentar și salarizarea tuturor arhivarilor care sînt în Republica Moldova. Însă, la moment, cînd a fost prezentată poziția Guvernului s-a referit doar numai la Arhiva Națională.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Se pare că nu sînt întrebări în adresa autorilor.

O rugăm pe doamna Domentî, în calitate de președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie, să ne prezinte și raportul comisiei la proiectul nr.87 din 10 martie 2016.

Doamna Oxana Domentî:

Onorat Parlament,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat pentru lectura întâi proiectul de Lege nr. 87 din 10 martie 2016 pentru completarea Legii nr.355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, inițiativă legislativă a unui grup de deputați.

Proiectul sus-menționat a fost elaborat pornind de la importanța muncii pe care o prestează angajații arhivelor centrale aflate în subordinea Serviciului de Stat de Arhivă pentru salvagardarea patrimoniului național și în scopul soluționării parțiale a problemei ce ține de remunerarea muncii a unor angajați care sînt atribuiți la personalul tehnic: custozii de fonduri, inspectorii, inspectorii superiori și restauratorii.

Întru realizarea scopului menționat, autorii proiectului au propus completarea punctului nr.1 din note la anexa nr.8 din legea menționată prin care salariile de funcție pentru personalul de deservire tehnică sus-menționat din cadrul Serviciului de Stat de Arhivă se vor majora cu 20 la sută față de cele indicate în prezenta anexă.

Urmare a votării, cu votul unanim al membrilor săi prezenți în ședință, 9 voturi „pentru”, Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea și aprobarea proiectului de Lege cu nr.87 din 10 martie 2016 în ședința de plen a Parlamentului în lectura întâi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Nu sînt întrebări în adresa comisiei. Aici se încheie dezbaterile la proiectul nr.87 din 10 martie 2016.

Și în continuare, trecem la examinarea următorului subiect, subiectul nr.3 de pe ordinea de zi, proiectul nr.208 din 13 mai 2015.

Prezintă proiectul domnul Cobzac. Referindu-ne la amînarea sau la schimbarea datei prezentării raportului Comisiei de anchetă privind activitatea Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei”.

Vă invităm, domnule Cobzac, la tribuna principală pentru a ne da mai multe detalii și a prezenta acest proiect de hotrărîre.

Domnul Grigore Cobzac:

Domnilor deputați,

La 21 aprilie 2016 plenul Parlamentului a votat constituirea Comisiei de anchetă privind activitatea Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei”. Termenul de activitate a fost de o lună, el expiră respectiv la 21 aprilie, comisia solicită prelungirea acestui termen cu încă două luni de zile. Deci la o lună care a activat

comisia, care va expira pe 21 aprilie, solicită prelungirea termenului cu două luni de zile.

Temeiul este cunoscut și de către dumneavoastră, au fost și sărbătorile pascale, volumul de informații care este solicitat de comisie pentru a fi prelucrat este unul mare. Am dori să facem un lucru calitativ și să vă prezentăm un raport concludent. Atît.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Dacă sînt întrebări în adresa domnului Cobzac?

Vă rog frumos domnul Casian.

Poftiți.

Domnul Ion Casian:

Domnule Președinte,

Mulțumesc.

Eu am următoarea obiecție. Potrivit Hotărîrii Parlamentului, deci a fost constituită Comisia de anchetă în legătură cu informațiile referitoare la organizarea de către angajați ș.a.m.d. a transporturilor ilegale în afara republicii a substanțelor interzise.

Domnul Grigore Cobzac:

Da.

Domnul Ion Casian:

Analizînd propunerea care se face, n-am nimic împotrivă referitor la termen, dar ceea ce ține de conținutul articolului 2, noi observăm o deosebire, o discrepanță dintre Hotărîrea Parlamentului de constituire.

Pentru ce a fost constituită această comisie și articolul 2... în care se propune comisia să prezinte, în termen de 2 luni, un raport cuprinzător nu privind la informația referitoare la organizare, dar cu privire la nivelul de implicare deja, ca și cum ar fi constatat implicarea factorilor în ceea ce s-a vorbit în informație.

De aceea eu cred că corect ar fi să reflectăm și aici așa cum a fost Hotărîrea Parlamentului, referitor la informația privitoare la nivelul de implicare ș.a.m.d.

Mulțumesc.

Domnul Grigore Cobzac:

Domnule deputat,

Cred că aveți dreptate. Noțiunile, cu siguranță, trebuie să fie acelea care au fost votate în plenul Parlamentului. Dacă sînt... de ordin redacțional. Se acceptă.

Domnul Andrian Candu:

Nu sînt alte întrebări.

Vă mulțumim, domnule Cobzac.

Dumneavoastră ați prezentat și ca autor, și ca raportor de bază, ca președinte al acestei comisii de anchetă. Aici au fost examinate subiectele pînă acum. Din discuțiile și cu doamna Domentî se propune ca subiectul nr.4 de pe ordinea de zi, proiectul nr.3 din 21 ianuarie 2015, să fie discutat ulterior la altă ședință a plenului.

Vă rog frumos, doamna Domentî, poftiți.

Doamna Oxana Domentî:

Domnule Președinte,

Ca să fie clar, noi sîntem în orișice moment gata să prezentăm acest proiect de lege și eu cred că este unul important, cetățenii țin minte de el și doresc aprobarea acestuia. Dar dacă fracțiunile mai au nevoie de o săptămînă pentru analiză, noi nu sîntem împotriva, pentru examinarea acestuia.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Vom lua avantajul acestui timp să discutăm și între fracțiuni, și cu reprezentanții Guvernului pe marginea acestui subiect.

Dragi colegi,

Se pare că nu avem cvorum acum, în momentul de față.

Vă rog frumos, reprezentanții pe sectoare să ne dea prezența. Sau, totuși, fracțiunile mai depun un efort să... și Secretariatul Parlamentului să solicite deputații să revină în sala plenului pentru a nu încheia ședința fără cvorum.

Vă rugăm frumos, atunci, 3 minute tehnice și rugăm Secretariatul Parlamentului și fracțiunile să roage colegii să revină în sală pentru a finaliza ședința prin vot, și cu toate anunțurile de rigoare, ulterior mai avem o declarație la sfîrșitul ședinței.

Domnule Neguța,

Vă rog frumos, de procedură, poftiți.

Domnul Andrei Neguța:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Deci eu nu sînt gata să spun acum în ce măsură propunerile dumneavoastră corespund în totul Regulamentului Parlamentului, dar dumneavoastră ați început să introduceți elemente pe care le folosește Parlamentul European, multe parlamente naționale privitor la votarea la o oră anumită. Eu am văzut multe ședințe ale Parlamentului European la Strasbourg. Este o diferență, nu... prima: nu se trece... ordinea de zi se trece, punct cu punct, așa cum este scris.

Într-adevăr, în acest timp deputații sînt în coridoare, au întrevederi. În biroul lor au posibilitatea să vadă la televizor ședința plenară și la ora fixată, chiar dacă au terminat examinarea mai înainte, nu st fac încercările acestea de a-i găsi pe deputați, se face pauză, la oră anumită. Parlamentul European, dacă nu greșesc, e ora 17 cu anumite excepții și toți se adună în sală și votează. Dacă mergem pe calea aceasta, atunci toate elementele acestea logice trebuie introduse.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Eu sînt de acord cu dumneavoastră. După cum vedeți, noi încercăm prin comportament și nu neapărat prin prevederile Regulamentului să aducem inovații ca să eficientizăm lucrul în plenul Parlamentului. Probabil, este cazul ca să stabilim o oră fixă pe care tot timpul să o avem ca reper, poate și ca în Parlamentul European sau în Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei – 17.00.

Dacă la ora 13.00 vom încheia dezbaterile, oricum deputații să revină la 17.00 pentru încheiere, pentru vot. (*Rumoare în sală.*)

Vedeți, noi am încercat să stabilim termenul la 12.30 era vorba. (*Voce nedeslușită din sală.*) Am zis că încercăm la 12.30, dar, probabil, oamenii au rămas cu reperul orei 13 în vizor. Iată de ce, fără nici o problemă, luăm o pauză tehnică de 10 minute, la 13.00 revenim la vot și prin asta o să încheiem și ședința.

Domnule Untila,
De procedură, poftiți.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Eu am vrut să propun declarația s-o audiem pînă... să nu pierdem timpul. Avem 10–15 minute, 7 minute declarația. Haideți s-o facem.

Domnul Andrian Candu:

Haideți atunci să profităm, într-adevăr, dacă plenul nu are nimic împotrivă, să-l lăsăm pe domnul Ghilețchi atunci să aibă declarația cea de la sfîrșitul plenului și după aceea, exercițiul de vot și încheierea dezbaterii.

Poftim, domnule Ghilețchi, aveți la dispoziție 5 minute, poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,
Stimați colegi,

Anul acesta, pe 15 mai, Republica Moldova va sărbători Ziua Familiei pentru a 7-a oară, lucru posibil grație Hotărîrii Parlamentului nr.84 din 7 mai 2010, iar Comunitatea Internațională va celebra 22 de ani de la sărbătoarea familiei lansată de către Organizația Națiunilor Unite. Doresc, cu această ocazie, să adresez tuturor familiilor din Republica Moldova și celor care sînt peste hotarele ei cele mai calde urări de sănătate, multă pace, bucurii și binecuvîntări din partea lui Dumnezeu.

Genericul Zilei Familiei pentru anul acesta propus de către Organizația Națiunilor Unite este următorul: „Familii, vieți sănătoase și un viitor durabil”. Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite, în luarea sa de cuvînt, spunea, printre altele, că familia rămîne în centrul vieții sociale, asigurînd bunăstarea membrilor familiei și purtînd de grijă și celor tineri, și celor în vîrstă.

Există o novelă interesantă numită „O sută de ani de singurătate”. În această novelă este prezentată istoria unui sat, un sat în care, din anumite motive, oamenii au ajuns la amnezie, și-au pierdut memoria. Văzînd lucrul acesta, unul dintre locuitorii satului, un oarecare Hose, a încercat să vină cu o soluție pentru această

problemă. Soluția lui a fost simplă, dar este una care transmite un mesaj. El a început să scrie pentru fiecare lucru câte un bilețel: pat, masă, scaun, a trecut și la animale din curte, a început să le pună câte, de asemenea, așa un ecuson: pisică, câine, vacă, oaie, ca oamenii să nu uite cum se cheamă aceste lucruri. Mai târziu, văzînd că problema se agravează, a mai adăugat acolo, spunînd că vaca trebuie mulsă dimineața, trebuie mulsă seara.

Ideea novejii este următoarea: cu timpul, valorile se uită. Și ca să nu uiți valorile, trebuie să pui pe ele anumite bilețele. Din păcate și valoarea familiei, care este una extrem de importantă, se pare că se uită. Ar trebui de la naștere deja să punem bilețele: băiețel, fetiță, pentru că unii și acest lucru îl uită cu timpul și fiind întrebată o doamnă dacă are un băiețel sau fetiță, zice: „Păi, nu știu, cînd ea sau el va ajunge mare, va decide dacă este băiețel sau dacă este fetiță”. În contextul acesta, cred că este important, noi, în Republica Moldova, atunci cînd sărbătorim Ziua Familiei să nu uităm, într-adevăr, care sînt rădăcinile celei mai vechi instituții așa cum ea a fost, să zic, instituită de însuși Dumnezeu.

Am aflat că Mitropolia Moldovei dorește mîine să organizeze un marș al tăcerii. Pe de o parte m-am bucurat, pe de altă parte un pic am fost contrariat, de ce un marș al tăcerii? Dar dacă prin tăcere se dorește transmiterea unui mesaj în susținerea familiei, cu siguranță că este un lucru salutar. Familia contează și ea are nevoie de sprijinul nostru.

Comisia Europeană, un alt lucru îmbucurător care vine și din partea Uniunii Europene, a înregistrat o inițiativă intitulată: „Mama, tata și copiii”. Este o inițiativă a unui grup de cetățeni din cadrul Uniunii Europene care și-au propus drept scop pînă la sfîrșitul acestui an, pînă la 31 decembrie 2016, să colecteze, cel puțin, un milion de semnături.

Dacă vor fi colectate aceste semnături, atunci Parlamentul European va trebui să examineze această inițiativă, pentru că scopul inițiativei este totuși să definească familia ca fiind tată, mamă și copii.

Cei care au pașapoarte ale Uniunii Europene ar fi bine să semneze această inițiativă.

Eroziunea valorilor familiei subminează demnitatea și durabilitatea unei națiuni. Cred că în Republica Moldova o atenție ar trebui acordată și familiilor cu mai mulți copii. Am încercat recent să aflu câte familii avem unde sînt 10 copii și mai mulți și am constatat că nu există o asemenea statistică. Cred că am avea nevoie de politici speciale pentru familiile cu mulți copii.

De asemenea, mamele cu mulți copii ar trebui onorate și ar trebui să fie luate în seamă, pentru că, așa cum era și în trecut, lucrul acesta era apreciat.

Apropiindu-mă de încheierea acestei declarații, încă o dată am vrut, prin această declarație, pentru că sîntem în ajunul acestei sărbători, duminică va fi Ziua Familiei, să transmit acest mesaj, care mi se pare unul extrem de importantă: o țară puternică poate realiza lucruri mari dacă are familii puternice sau, mai bine zis, o țară poate deveni puternică dacă are familii puternice.

Ex-președintele Indiei Abdul Kalam spunea că, pentru ca o țară să fie liberă de corupție, sînt 3 membri-cheie ai societății care pot face diferență, aceștia sînt tata, mama și învățătorul.

Avem nevoie să încurajăm familiile noastre, să le acordăm susținerea necesară și sînt convins că în felul acesta Republica Moldova va avea un viitor frumos. Și să nu uităm că Dumnezeu iubește familia. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Dragi colegi,

Dacă avem cvorum, rog frumos numărătorii să ne dea rezultate... să ne dea prezența pe sectoare. (*Rumoare în sală.*) Trebuie să-i căutăm pe numărători...

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 1 – 18.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.1 – 18.

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 15.

Domnul Andrian Candu:

Și sectorul nr.2, doamna Apolschii, dacă ați putea să ne ajutați. De sus se vede mai bine.

Rectificare. Primul sector – 20.

Doamna Raisa Apolschii:

Sectorul nr.2 – 24.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2 – 24.

Sînt 59 de deputați în sală, avem cvorum. Putem trece la procedura de vot.

Cine este pentru aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.105 din 15 martie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, subiectul nr.1 din supliment la ordinea de zi, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot. Vă rog frumos...

Bine, majoritatea celor prezenți în sală.

Nici nu e cazul să numărăm voturile. Proiectul de Lege nr.105 din 15 martie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost aprobat în prima lectură de plenul Parlamentului.

În continuare, se supune votului pentru aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.87 din 10 martie 2016 pentru completarea Legii nr.355 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Mulțumesc foarte mult.

În unanimitatea celor prezenți în sală, proiectul de lege a fost aprobat în primă lectură, și anume cel nr.87 din 10 martie 2016.

În continuare, se supune votului pentru adoptare proiectul de Hotărîre nr.208 din 13 mai 2016 pentru modificarea Hotărîrii Parlamentului nr.74 ce ține de constituirea Comisiei de anchetă privind activitatea Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei”.

Cine este pentru aprobarea acestuia, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Unanimitatea celor prezenți în sală. Proiectul de hotărîre a fost adoptat de plenul Parlamentului.

Și în continuare, dragi colegi, așa cum a fost menționat anterior, subiectul nr.4 de pe ordinea de zi, proiectul nr.3 din 21 ianuarie 2015.

Fracțiunile vor mai examina acest subiect, la fel în consultări cu Guvernul și la acest subiect vom mai reveni.

Aici au fost încheiate toate dezbaterile la toate subiectele.

Vreau să vă anunț că Biroul permanent a propus plenului Parlamentului desfășurarea ședințelor plenare abia peste o săptămîină, luînd în considerare deplasările multe ale colegilor. Plecați în deplasări sînt peste 16 deputați plecați, dar pentru asta, vă rog frumos votul Parlamentului pentru nedesfășurarea ședințelor săptămîina viitoare.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă pronunțați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor din sală s-au exprimat pentru organizarea ședințelor plenului peste o săptămîină. Vom reveni cu detalii suplimentare.

Un bun sfîrșit de săptămîină tuturor, succese, iar cei care se află în deplasări, succese în deplasări.

Drum bun!

Și felicitări familiilor, precum, într-adevăr, a menționat și domnul Ghilețchi.

Și vă mulțumim, doamna Palihovici.

Numai bine. Pe curînd.

Ședința s-a încheiat la ora 13.00.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului.*